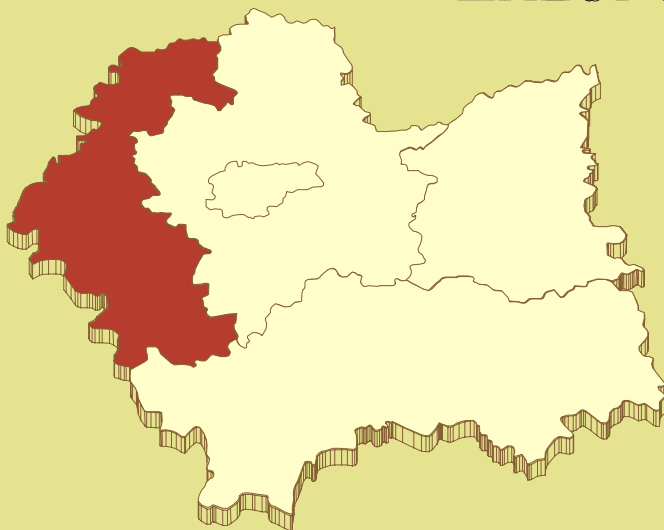

Urząd Statystyczny
w Krakowie

PODREGION OŚWIĘCIMSKI - ZAPLECZE PRZEMYSŁOWE MAŁOPOLSKI

Opracowanie publikacji

Urząd Statystyczny w Krakowie
Wydział Analiz i Opracowań
Zbiorczych

Autorzy opracowania:

Helena Sienniak (red.)

Anna Dziedzic

Marta Kłósek

Marcin Łacic

Aneta Ryszka

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

**Urząd Statystyczny w Krakowie
ul. Kazimierza Wyki 3
31-223 Kraków**

Tel. (12) 41 56 011 Fax: (12) 36 10 191
E-mail: sekretariatuskrrk@stat.gov.pl

Opracowanie dostępne w Internecie

<http://www.stat.gov.pl/krak>

Szanowni Państwo,

Zachęcamy Państwa do zapoznania się z kompleksową charakterystyką podregionu oświęcimskiego - tradycyjnego zaplecza przemysłowego Małopolski. Opracowanie kierujemy do Czytelników zainteresowanych zjawiskami zachodzącymi na tym obszarze w ostatnich latach. Subregion ten obejmuje 5 powiatów i 39 gmin.

Jest to publikacja o charakterze analitycznym. Przedstawione w niej dane pochodzą zarówno ze źródeł statystycznych, jak i pozastatystycznych. Przekrój czasowy obejmuje lata 2004-2008, a wybrane zagadnienia, dotyczące podmiotów gospodarki narodowej, ze względu na dostępność danych, również rok 2009.

Tematyka publikacji koncentruje się wokół zagadnień związanych m.in. z: środowiskiem naturalnym, infrastrukturą techniczną i komunalną, demografią, edukacją, rynkiem pracy, przedsiębiorczością oraz potencjałem gospodarczym, a także sytuacją podregionu oświęcimskiego na tle regionu południowego. Zamieszczone w opracowaniu tablice i wykresy obrazują najbardziej charakterystyczne zjawiska i relacje między nimi.

Mamy nadzieję, że niniejsza analiza będzie użytecznym uzupełnieniem istniejących informacji o podregionie oświęcimskim i okaże się pomocna dla władz samorządowych, a także organizacji i instytucji zainteresowanych tą tematyką.

D y r e k t o r
Urzędu Statystycznego w Krakowie

dr Krzysztof Jakóbiak

Kraków, maj 2010 r.

Dear Ladies and Gentlemen,

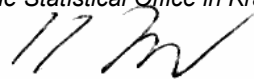
We encourage you to acquaint oneself with comprehensive characteristics of the Oświęcimski subregion - traditional industrial resources of Małopolska. The elaboration is addressed to Readers concerned with phenomena occurring on this area in recent years. The subregion covers 5 powiats and 39 gminas.

This is an analytic publication. Presented data come from statistical as well as non-statistical sources. Period of time includes years 2004-2008, and selected issues, due to accessibility of data, also 2009.

The subject matter of the publication concentrates on issues connected with, among others: natural environment, technical and municipal infrastructure, demography, education, labour market, entrepreneurship and economic potential, and also with the situation of the Oświęcimski subregion against a background of the southern region. Tables and graphs included in the elaboration depict the most characteristic phenomena and relations between them.

We hope that the present analysis will be a useful supplement of existing information on the Oświęcimski subregion and will be helpful for self-government authorities as well as for organizations and institutions interested in this subject matter.

*Director
of the Statistical Office in Kraków*

Krzysztof Jakóbiak, Ph.D.

Kraków, May 2010

SPIS TREŚCI

Przedmowa	3
Rozdział 1. Uwarunkowania naturalne	13
1.1. Położenie geograficzne, podział terytorialny	13
1.2. Zasoby środowiska naturalnego	14
1.3. Stan i ochrona środowiska	14
Rozdział 2. Infrastruktura techniczna i komunalna	19
2.1. Transport i komunikacja	19
2.2. Infrastruktura komunalna	20
Rozdział 3. Sytuacja społeczno-demograficzna	22
3.1. Stan i struktura ludności	22
3.2. Ruch naturalny	25
3.3. Szkolnictwo według szczebli kształcenia	28
Rozdział 4. Rynek pracy	32
4.1. Pracujący	32
4.2. Przeciętne zatrudnienie i miesięczne wynagrodzenia brutto	33
4.3. Warunki pracy	34
4.4. Bezrobotni	38
Rozdział 5. Przedsiębiorczość	42
5.1. Podmioty gospodarki narodowej	42
5.2. Aktywność gospodarcza regionu	52
Rozdział 6. Potencjał gospodarczy	55
6.1. Produkcja sprzedana przemysłu	55
6.2. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach	57
6.3. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach	59
6.4. Wyniki finansowe przedsiębiorstw	61
6.5. Finanse publiczne	62
6.6. Udział podregionu oświęcimskiego w tworzeniu produktu krajowego brutto	67
Rozdział 7. Powiaty podregionu oświęcimskiego w 2008 r.	70
Rozdział 8. Potencjał gospodarczy podregionów regionu południowego	80

Spis tablic

Tabl. 1.1.	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2008 r.	15
Tabl. 1.2.	Oczyszczalnie ścieków komunalnych w 2008 r.	16
Tabl. 1.3.	Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza	17
Tabl. 2.1.	Wypadki drogowe	20
Tabl. 3.1.	Ruch naturalny ludności	25
Tabl. 3.2.	Liczba uczniów przypadających na 1 komputer w wybranych szkołach	30
Tabl. 4.1.	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według zagrożeń i powiatów	34
Tabl. 4.2.	Poszkodowani w wypadkach przy pracy	37
Tabl. 4.3.	Bezrobotni zarejestrowani według wybranych kategorii	38
Tabl. 4.4.	Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	40
Tabl. 5.1.	Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych	44
Tabl. 6.1.	Inwestycje w przedsiębiorstwach	57
Tabl. 6.2.	Środki trwałe w przedsiębiorstwach (w bieżących cenach bazowych)	59
Tabl. 6.3.	Dochody budżetów jednostek samorządowych podregionu oświęcimskiego	62
Tabl. 6.4.	Wydatki budżetów jednostek samorządowych podregionu oświęcimskiego	64
Tabl. 6.5.	Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów jednostek samorządowych podregionu oświęcimskiego	66
Tabl. 6.6.	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	67
Tabl. 6.7.	Wartość dodana brutto (ceny bieżące)	68
Tabl. 6.8.	Wartość dodana brutto (ceny bieżące) według rodzajów działalności	69

Tabl. 7.1. Stan i struktura ludności w 2008 r.	71
Tabl. 7.2. Ruch naturalny w 2008 r.	72
Tabl. 7.3. Rynek pracy w 2008 r.	73
Tabl. 7.4. Bezrobocie rejestrowane w 2008 r.	74
Tabl. 7.5. Infrastruktura komunalna w 2008 r.	75
Tabl. 7.6. Mieszkania oddane do użytkowania w 2008 r.	76
Tabl. 7.7. Potencjał gospodarczy w 2008 r.	77
Tabl. 7.8. Podmioty gospodarki narodowej w 2009 r.	78

Spis wykresów

Wykr. 1.1. Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania	18
Wykr. 2.1. Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania	21
Wykr. 2.2. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	21
Wykr. 3.1. Ludność podregionu oświęcimskiego według płci i wieku w 2008 r.	22
Wykr. 3.2. Mediana wieku ludności podregionu oświęcimskiego	23
Wykr. 3.3. Struktura ludności podregionu oświęcimskiego według powiatów oraz ekonomicznych grup wieku	24
Wykr. 3.4. Urodzenia i zgony	26
Wykr. 3.5. Migracje stałe	28
Wykr. 3.6. Dzieci w przedszkolach na 100 miejsc	28
Wykr. 3.7. Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych i techników	30
Wykr. 4.1. Pracujący na 1000 ludności	32
Wykr. 4.2. Poszkodowani w wypadkach przy pracy	36
Wykr. 4.3. Liczba dni niezdolności do pracy na 1 poszkodowanego w 2008 r. .	38
Wykr. 4.4. Stopa bezrobocia rejestrowanego	40
Wykr. 4.5. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów	41
Wykr. 5.1. Dynamika podmiotów gospodarki narodowej	42

Wykr. 5.2. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według form prawnych w 2009 r.	45
Wykr. 5.3. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD 2004 w 2009 r.	47
Wykr. 5.4. Struktura podmiotów według liczby pracujących i sekcji PKD 2004 w 2009 r.	49
Wykr. 5.5. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności	51
Wykr. 6.1. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w zł (bieżące ceny bazowe)	56
Wykr. 6.2. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zł	58
Wykr. 6.3. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zł (w bieżących cenach bazowych)	60
Wykr. 6.4. Wydatki budżetów podregionu oświęcimskiego według działów w 2008 r.	65
Wykr. 7.1. Współczynnik obciążenia demograficznego w 2008 r.	71
Wykr. 7.2. Ruch naturalny na 1000 ludności w 2008 r.	72
Wykr. 7.3. Przeciętne miesięczne zatrudnienie i wynagrodzenia w 2008 r.	73
Wykr. 7.4. Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2008 r.	74
Wykr. 7.5. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w 2008 r.	76
Wykr. 7.6. Drogi publiczne na 100 km ² powierzchni w 2008 r.	77
Wykr. 7.7. Wskaźnik przedsiębiorczości w 2009 r.	79
Wykr. 7.8. Koncentracja podmiotów gospodarki narodowej w 2009 r.	79
Wykr. 8.1. Dendrogram grupowania podregionów metodą Warda według wybranych cech diagnostycznych	82
Wykr. 8.2. Znormalizowane cechy diagnostyczne w 2008 r. (podregion oświęcimski i podregion częstochowski)	83
Wykr. 8.3. Znormalizowane cechy diagnostyczne w 2008 r. (podregion oświęcimski i podregion bielski)	83
Wykr. 8.4. Znormalizowane cechy diagnostyczne w 2008 r. (podregion oświęcimski i podregion tyski)	84

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści

CONTENTS

Preface	3
Chapter 1. Natural conditions	13
1.1. Geographic location, territorial division	13
1.2. Natural environment resources	14
1.3. Environmental protection	14
Chapter 2. Technical and municipal infrastructure	19
2.1. Transport and communication	19
2.2. Municipal infrastructure	20
Chapter 3. Socio-demographic situation	22
3.1. Size and structure of population	22
3.2. Vital statistics	25
3.3. Education by level	28
Chapter 4. Labour market	32
4.1. Employed persons	32
4.2. Average paid employment and monthly gross wages and salaries	33
4.3. Work conditions	34
4.4. Unemployed persons	38
Chapter 5. Entrepreneurship	42
5.1. Entities of the national economy	42
5.2. Economic activity of the region	52
Chapter 6. Economic potential	55
6.1. Sold production of industry	55
6.2. Investment outlays in enterprises	57
6.3. Gross value of fixed assets in enterprises	59
6.4. Financial results of enterprises	61
6.5. Public finance	62
6.6. Share of the Oświęcimski subregion in creation of gross domestic product	67
Chapter 7. Powiats of the Oświęcimski subregion in 2008	70
Chapter 8. Economic potential of subregions of the southern region ...	80

List of tables

Table 1.1. Legally protected areas possessing unique environmental value in 2008	15
Table 1.2. Municipal waste water treatment plants in 2008	16
Table 1.3. Emission of industrial air pollutants	17
Table 2.1. Road traffic accidents	20
Table 3.1. Vital statistics	25
Table 3.2. Number of pupils and students per 1 computer in selected schools	30
Table 4.1. Persons working in hazardous conditions by hazards and powiats	34
Table 4.2. Persons injured in accidents at work	37
Table 4.3. Registered unemployed persons by selected categories	38
Table 4.4. Structure of registered unemployed persons by educational level	40
Table 5.1. Entities of the national economy by selected legal status	44
Table 6.1. Investments in enterprises	57
Table 6.2. Fixed assets in enterprises (in current basic prices)	59
Table 6.3. Revenue of self-government entities budgets of the Oświęcimski subregion	62
Table 6.4. Expenditure of self-government entities budgets of the Oświęcimski subregion	64
Table 6.5. Revenue, expenditure and financial result of self-government entities budgets of the Oświęcimski subregion	66
Table 6.6. Gross domestic product (current prices)	67
Table 6.7. Gross value added (current prices)	68
Table 6.8. Gross value added (current prices) by kind of activity	69
Table 7.1. Size and structure of population in 2008	71

Table 7.2. Vital statistics in 2008	72
Table 7.3. Labour market in 2008	73
Table 7.4. Registered unemployment in 2008	74
Table 7.5. Municipal infrastructure in 2008	75
Table 7.6. Dwellings completed in 2008	76
Table 7.7. Economic potential in 2008	77
Table 7.8. Entities of the national economy in 2009	78

List of graphs

Graph 1.1. Structure of outlays on fixed assets in environmental protection by direction of investment	18
Graph 2.1. Connections leading to residential buildings and collective accommodation facilities	21
Graph 2.2. Consumption of electricity in households	21
Graph 3.1. Population of the Oświęcimski subregion by sex and age in 2008 .	22
Graph 3.2. Median age of population of the Oświęcimski subregion	23
Graph 3.3. Structure of population of the Oświęcimski subregion by powiats and economic age groups	24
Graph 3.4. Births and deaths	26
Graph 3.5. Permanent migration	28
Graph 3.6. Children in nurseries per 100 places	28
Graph 3.7. Students of basic vocational and technical secondary schools	30
Graph 4.1. Employed persons per 1000 population	32
Graph 4.2. Persons injured in accidents at work	36
Graph 4.3. Number of days of inability to work per 1 person injured in 2008 .	38
Graph 4.4. Registered unemployment rate	40
Graph 4.5. Registered unemployment rate by powiats	41
Graph 5.1. Dynamics of entities of the national economy	42

<i>Graph 5.2. Structure of entities of the national economy by legal status in 2009</i>	45
<i>Graph 5.3. Structure of entities of the national economy by NACE rev.1.1 sections in 2009</i>	47
<i>Graph 5.4. Structure of entities by number of employed persons and NACE rev.1.1 sections in 2009</i>	49
<i>Graph 5.5. Entities of the national economy per 10 thous. population</i>	51
<i>Graph 6.1. Sold production of industry per capita in zł (current basic prices) .</i>	56
<i>Graph 6.2. Investment outlays in enterprises calculated per capita in zł</i>	58
<i>Graph 6.3. Gross value of fixed assets in enterprises calculated per capita in zł (in current basic prices)</i>	60
<i>Graph 6.4. Expenditure of self-government entities budgets of the Oświęcimski subregion by division in 2008</i>	65
<i>Graph 7.1. Demographic dependency ratio in 2008</i>	71
<i>Graph 7.2. Vital statistics per 1000 population in 2008</i>	72
<i>Graph 7.3. Average monthly paid employment and wages and salaries in 2008</i>	73
<i>Graph 7.4. Registered unemployed persons by educational level in 2008</i>	74
<i>Graph 7.5. Average usable floor space per dwelling completed in 2008</i>	76
<i>Graph 7.6. Public roads per 100 km² of area in 2008</i>	77
<i>Graph 7.7. Rate of entrepreneurship in 2009</i>	79
<i>Graph 7.8. Concentration of entities of the national economy in 2009</i>	79
<i>Graph 8.1. Dendrogram of grouping subregions by Ward's method by selected diagnostic features</i>	82
<i>Graph 8.2. Normalized diagnostic features in 2008 (Oświęcimski subregion and Częstochowski subregion)</i>	83
<i>Graph 8.3. Normalized diagnostic features in 2008 (Oświęcimski subregion and Bielski subregion)</i>	83
<i>Graph 8.4. Normalized diagnostic features in 2008 (Oświęcimski subregion and Tyski subregion)</i>	84

In English version: preface, contents

ROZDZIAŁ 1. Uwarunkowania naturalne

1.1. Położenie geograficzne, podział terytorialny

Podregion oświęcimski został utworzony w wyniku zmiany w Nomenklaturze Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) obowiązującej od 1 I 2008 r., a wprowadzonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573).

Podregion oświęcimski leży w zachodniej części województwa małopolskiego i obejmuje powiaty (gminy), które w wyniku reform administracyjnych na przemian należały do Małopolski lub do Śląska. Na wschodzie graniczy z podregionami krakowskim i nowosądeckim (województwo małopolskie), natomiast od zachodu z sosnowieckim, tyskim i bielskim (województwo śląskie).

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

W skład podregionu oświęcimskiego wchodzi pięć powiatów: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, suski i wadowicki. Całkowita powierzchnia podregionu wynosi 2726 km², z czego najwięcej, bo 686 km² przypada na powiat suski. Kolejnym pod względem zajmowanego obszaru jest powiat wadowicki - 644 km², następnie olkuski - 618 km², oświęcimski - 406 km² i chrzanowski - 372 km².

1.2. Zasoby środowiska naturalnego ¹

Teren podregionu jest zasobny w surowce mineralne, zwłaszcza w surowce energetyczne. Na obszarze powiatów chrzanowskiego, oświęcimskiego i wadowickiego znajdują się złoża węgla kamiennego, których eksploatacja prowadzona jest w kopalniach „Brzeszcze” i „Janina”. W kopalni „Brzeszcze” prowadzona jest również eksploatacja metanu, którego zasoby geologiczne bilansowe szacowane są na ok. 3,5 mln m³.

Do surowców chemicznych występujących na terenie podregionu oświęcimskiego należy zaliczyć mineralizację siarkową towarzyszącą złożom cynku i ołowiu, a znajdującą się w powiecie olkuskim. Złoża te nie posiadają jednak znaczenia gospodarczego.

Teren powiatów olkuskiego i chrzanowskiego jest miejscem występowania złóż rud metali nieżelaznych, tj. cynku i ołowiu.

Podregion oświęcimski, tak jak cała Małopolska jest bogaty w surowce skalne. Występują tu m.in. wapień, dolomity, a także piaski podsadzkowe, formierskie i dla przemysłu ceramicznego (powiaty chrzanowski i olkuski).

1.3. Stan i ochrona środowiska

W podregionie oświęcimskim, według stanu w dniu 31 XII 2008 r., obszary prawnie chronione zajmowały powierzchnię 55,6 tys. ha, co stanowiło 7,0% ogółu takich terenów w Małopolsce.

W strukturze obszarów prawnie chronionych według rodzajów dominują parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 36,8 tys. ha oraz obszary chronionego krajobrazu - 14,8 tys. ha. Na terenie powiatu suskiego znajduje się ponadto większa część powstałego w 1954 roku Babiogórskiego Parku Narodowego.

W przekroju terytorialnym, obszary prawnie chronione o największej powierzchni znajdują się w powiecie olkuskim - 20,4 tys. ha, podczas gdy w powiecie oświęcimskim ich powierzchnia wynosi zaledwie 0,2 tys. ha.

W tablicy poniżej zaprezentowano rozkład obszarów prawnie chronionych podregionu oświęcimskiego według rodzajów oraz powiatów.

¹ Opracowano na podstawie raportu „Województwo Małopolskie 2008” przygotowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

Tabl. 1.1. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ¹ w 2008 r.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych					
	ogółem	parki narodowe ²	rezerваты przyrody ²	parki krajobrazowe ^{2, 3}	obszary chronionego krajobrazu ³	pozostałe formy przyrody ⁴
a - w hektarach						
b - w odsetkach						
Podregion oświęcimski . a	55569,2	2554,8	476,0	36757,1	14803,1	978,2
b	100,0	4,6	0,9	66,1	26,6	1,8
Powiaty:						
chrzanowski .. a	8491,1	-	68,5	8408,3	-	14,3
b	100,0	-	0,8	99,0	-	0,2
olkuski a	20357,8	-	200,5	19337,5	-	819,8
b	100,0	-	1,0	95,0	-	4,0
oświęcimski ... a	239,9	-	96,9	-	-	143,0
b	100,0	-	40,4	-	-	59,6
suski a	19064,9	2554,8	71,9	1635,1	14803,1	-
b	100,0	13,4	0,4	8,6	77,6	-
wadowicki a	7415,5	-	38,2	7376,2	-	1,1
b	100,0	-	0,5	99,5	-	0,0

1 Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwały rad gminy, bez obszarów w sieci natura 2000. **2** Bez otuliny. **3** Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie. **4** Stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

W ostatnich latach działania na rzecz ochrony przyrody w podregionie oświęcimskim podejmowane m.in. przez samorzady skupionych w nim jednostek, skutkują stopniową poprawą środowiska naturalnego w regionie.

W latach 2004-2008 na terenie podregionu odnotowano nieznaczny spadek ilości ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Według stanu w końcu grudnia 2008 roku na terenie podregionu funkcjonowało 40 oczyszczalni ścieków komunalnych, w tym 30 biologicznych i 10 z podwyższonym usuwaniem biogenów. Zakłady te oczyściły w omawianym okresie 25923 dam³ ścieków, łącznie z wodami opadowymi i dowożonymi do oczyszczalni.

Tabl. 1.2. Oczyszczalnie ścieków komunalnych ^a w 2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty (stan w dniu 31 XII)			Przepus- towość projekto- wa oczysz- czalni w dam ³ /dobę	Ścieki oczysz- czane ^b w dam ³ /r	Ludność ^c korzysta- jąca z oczy- szczalni ścieków w % ludności ogółem
	ogółem	biologi- czne	z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów			
Podregion oświęcimski	40	30	10	151607	25923	48,3
Powiaty:						
chrzanowski	7	4	3	48206	6692	53,0
olkuski	7	6	1	19191	3177	49,8
oświęcimski	6	2	4	19916	3846	61,6
suski	8	7	1	9457	1658	24,7
wadowicki	12	11	1	54837	10550	42,7

a Miejskie i wiejskie pracujące w sieci kanalizacyjnej. **b** Łącznie z wodami (ściekami) opadowymi i dowożonymi do oczyszczalni, bez ścieków oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe. **c** Na podstawie szacunków; łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych.

Na terenie powiatów należących do podregionu oświęcimskiego wytwarzana jest większość odpadów generowanych przez województwo małopolskie. W 2008 roku odpady wytworzone w podregionie stanowiły 64,7% ogółu wytworzonych w Małopolsce, podczas gdy w 2004 roku odsetek ten wyniósł 60,2%. Należy podkreślić, że zdecydowana większość wytworzonych odpadów zostaje poddana odzyskowi. W latach 2004-2008 udało zwiększyć się udział odpadów odzyskanych w stosunku do wytworzonych z 74,2% do 85,0%. Dla porównania, w Małopolsce w omawianym okresie udział ten wzrósł z 70,1% do 78,7%.

Industrialny charakter części podregionu oświęcimskiego skutkuje wysokim poziomem emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza. O ile udział zanieczyszczeń pyłowych jest stosunkowo niewielki, to zanieczyszczenia gazowe (bez CO₂) stanowią blisko połowę wytworzonych w całym województwie. W strukturze wytworzonych gazów dominuje metan, którego roczna emisja wynosi ponad 50 tys. ton spośród około 75 tys. ton całkowitej emisji gazów.

Pod względem emisji dwutlenku węgla, podregion oświęcimski zajmował w 2008 roku drugie miejsce, po mieście Krakowie, wśród podregionów województwa małopolskiego. Całkowita emisja tego gazu wyniosła w podregionie 3,6 mln ton wobec 13,1 mln ton ogółem w Małopolsce.

Tabl. 1.3. Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza

WYSZCZEGÓLNIENIE		Emisja zanieczyszczeń w tonach					
		pyłowych		gazowych ^a			
		ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym		
					metan	dwu- tlenek siarki	tlenki azotu
Podregion oświęcimski	2004	2795	2199	74405	53188	13135	5156
	2005	2110	1591	72994	51170	13673	5664
	2006	1772	1351	72154	51578	12994	5256
	2007	1639	1230	73867	52304	13179	5566
	2008	1464	1100	75005	54163	11550	4895
Powiaty:							
chrzanowski	2004	1371	1178	13566	-	8157	3639
	2005	1058	833	14017	-	8927	3799
	2006	1026	814	13384	-	8919	3384
	2007	1034	813	14623	-	9667	3744
	2008	881	724	13167	543	8271	3182
olkuski	2004	465	331	3350	-	2386	449
	2005	339	237	3722	-	2345	831
	2006	372	280	3309	-	1980	774
	2007	254	164	2777	-	1234	738
	2008	280	162	3097	-	1098	658
oświęcimski	2004	664	465	56996	53188	2364	975
	2005	457	339	54792	51170	2196	951
	2006	278	198	54807	51578	1707	994
	2007	260	196	55822	52304	1984	985
	2008	197	129	58250	53620	1977	938
suski	2004	1	1	14	-	-	12
	2005	1	1	13	-	1	10
	2006	1	-	9	-	-	8
	2007	1	-	20	-	-	18
	2008	-	-	30	-	-	24
wadowicki	2004	294	224	479	-	228	81
	2005	255	181	450	-	204	73
	2006	95	59	645	-	388	96
	2007	90	57	625	-	294	81
	2008	106	85	461	-	204	93

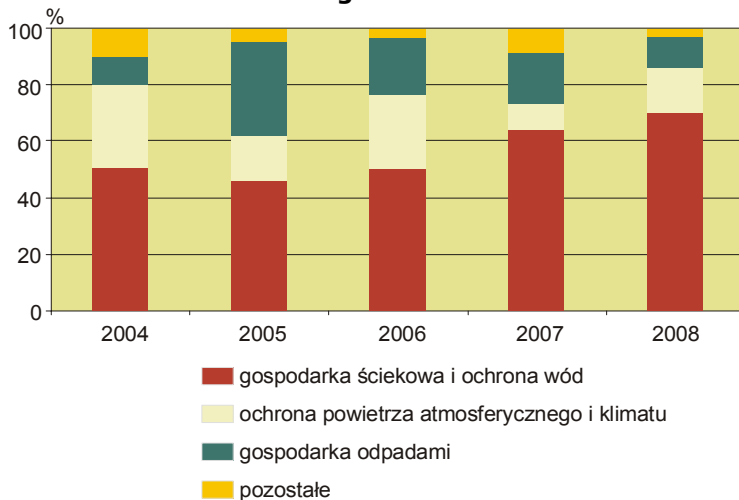
a Bez dwutlenku węgla.

Większość wytworzonych zanieczyszczeń zatrzymywana jest w odpowiednich urządzeniach redukujących ilość trujących substancji przedostających się do atmosfery. W 2008 roku urządzenia te znajdujące się w zakładach działających na terenie podregionu oświęcimskiego zatrzymały 99,6% wytworzonych zanieczyszczeń

pyłowych i 60,8% gazowych (bez CO₂). Wielkości dla województwa ogółem wyniosły odpowiednio 99,4% i 45,0%.

W 2008 roku w powiatach należących do podregionu oświęcimskiego na środki trwałe służące ochronie środowiska, poniesiono nakłady w kwocie 129,0 mln zł (w cenach bieżących), co stanowiło 22,1% ogółu nakładów poniesionych na ten cel w województwie. W relacji do roku 2004 odsetek ten zwiększył się o 6,0 pkt proc., natomiast kwota nakładów wzrosła niemal o połowę (46,4%). W strukturze poniesionych nakładów zdecydowanie przeważały wydatki na gospodarkę ściekową i ochronę wód (70,0%), których kwota w relacji do 2004 roku wzrosła ponad dwukrotnie. Zmiany udziału nakładów na ochronę środowiska według kierunków inwestowania zaprezentowano na wykresie poniżej.

Wykr. 1.1 Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Podstawę źródeł finansowania inwestycji służących ochronie środowiska stanowiły środki własne w kwocie 79,9 mln zł (61,9% ogółu) oraz fundusze z zagranicy, w tym głównie z UE w wysokości 19,8 mln zł (15,3%). Z budżetu centralnego wydatkowano 10,0 mln zł (7,7%), natomiast pozostałą kwotę stanowiły środki z funduszy ekologicznych, kredyty i pożyczki krajowe, środki z budżetu gminy oraz inne środki (łącznie 19,3 mln zł).

ROZDZIAŁ 2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNALNA

2.1. Transport i komunikacja

Komunikacja i infrastruktura, a zwłaszcza stan dróg i dobre połączenia, pełnią ważną rolę w ocenie możliwości rozwojowych regionu. Przez podregion oświęcimski biegną drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. W dalszych akapitach omówiono drogi powiatowe i gminne o twardej nawierzchni.

W końcu 2008 roku, według danych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, długość dróg powiatowych wynosiła 1,4 tys. km, w tym o nawierzchni ulepszonej 1,3 tys. km, a długość dróg gminnych - 2,3 tys. km, w tym o nawierzchni ulepszonej - 1,9 tys. km. Od 2004 roku długość dróg nie uległa większym zmianom. W latach 2004-2008 w podregionie przybyło łącznie około 5 km dróg powiatowych i niecałe 41 km dróg gminnych.

W układzie terytorialnym najbardziej rozbudowaną sieć dróg powiatowych miał powiat olkuski (377 km), a najmniej - suski (209 km). Z kolei najwięcej dróg gminnych było w powiecie wadowickim (753 km), a najmniej - również w suskim (258 km). W skali województwa małopolskiego, długość dróg powiatowych w całym podregionie stanowiła 21,6%, a długość dróg gminnych - 16,8%.

Na terenie podregionu oświęcimskiego istnieje dobrze rozwinięta sieć komunikacji miejskiej. Na przykład w powiecie oświęcimskim, jak wynika z Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Oświęcimskiego na lata 2007-2013, długość linii autobusowych komunikacji miejskiej wynosiła około 670 km, w tym 290 km na obszarach wiejskich. Z szacunkowych danych komunikacji publicznej wynika, że z przewozów pasażerskich korzystało rocznie około 9,5 mln pasażerów.

W najbliższych latach można spodziewać się dalszej rozbudowy dróg (budowy obwodnic, chodników na terenach zabudowanych, zatok autobusowych, ścieżek rowerowych, przejść dla pieszych z azylami bezpieczeństwa lub sygnalizacją świetlną w celu zwiększenia bezpieczeństwa pieszych, a także remontów w zakresie wymiany i uzupełniania nawierzchni oraz poszerzania pasów jezdni).

W ciągu 2008 roku na drogach podregionu oświęcimskiego zdarzyło się 5,5 tys. kolizji i 0,6 tys. wypadków drogowych. Liczba śmiertelnych ofiar wypadków nieco spadła tak w skali roku, jak i w porównaniu z rokiem 2004.

Tabl. 2.1. Wypadki drogowe

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008
Kolizje	5731	5184	5129	5089	5524
Wypadki	706	630	544	591	613
Ofiary wypadków:					
śmiertelne	66	66	47	64	62
ranni	921	747	658	720	736

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie.

2.2. Infrastruktura komunalna

W podregionie oświęcimskim w ostatnich latach stan infrastruktury komunalnej poprawił się głównie dzięki rozbudowie sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej. Podregion ten posiada wysoki stopień zwodociągowania i zgazyfikowania. Natomiast w mniejszym stopniu rozbudowana jest sieć kanalizacyjna.

W końcu 2008 roku długość sieci wodociągowej rozdzielczej wyniosła 3,6 tys. km i wzrosła w zestawieniu z 2004 rokiem o 5,4%. Na 100 km² przypadało 133,4 km sieci wodociągowej (w województwie 112,4 km). Większe zagęszczenie sieci wystąpiło na terenie miast - 226,5 km niż wsi - 117,3 km.

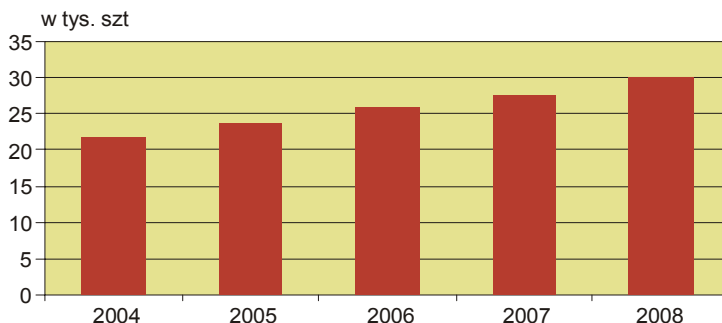
Na cele komunalno-bytowe w 2008 roku wodociągi dostarczyły gospodarstwom domowym 15,5 tys. dam³ wody, tj. mniej o 3,3% niż w 2004 roku. Wskaźnik zużycia, obrazujący sposób gospodarowania wodą w przeliczeniu na 1 mieszkańca, osiągnął w omawianym roku poziom 24,5 m³ (w Małopolsce 26,6 m³). Wskaźnik ten wahał się w mieście od 32,0 m³ w 2004 roku do 30,7 m³ w roku 2008, natomiast na terenach wiejskich wyniósł on odpowiednio: 19,7 m³ i 19,3 m³. Spadek tego wskaźnika (z 25,3 m³ w 2004 roku) jest pozytywnym zjawiskiem, oznaczającym lepsze gospodarowanie wodą.

W ciągu omawianych 5 lat długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 33,0% i wyniosła na koniec 2008 roku 1,4 tys. km. Na 100 km² przypadało 53,2 km sieci kanalizacyjnej (w województwie 57,3 km). W miastach podregionu oświęcimskiego zagęszczenie sieci wynosiło 192,5 km wobec 29,0 km na wsi.

Sieć kanalizacyjna świadczy o rozwoju cywilizacyjnym regionu, a jej rozbudowa korzystnie wpływa na stan środowiska naturalnego. W podregionie oświęcimskim z roku na rok systematycznie rośnie liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania w sieci kanalizacyjnej, co przedstawia poniższy wykres.

Wykr. 2.1. Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania

Stan w dniu 31 XII

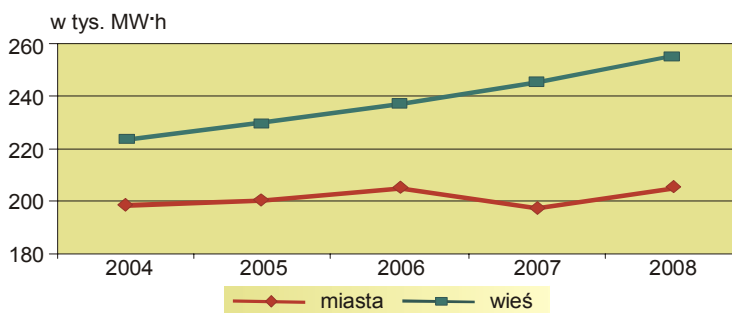

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Sieć gazowa w końcu 2008 roku miała długość 4,3 tys. km, w tym sieć rozdzielcza ponad 4,0 tys. km. Na 100 km² przypadało 147,2 km sieci gazowej (w województwie 134,7 km). Średnie zużycie gazu na 1 mieszkańca wynosiło 90,1 m³, co oznacza spadek w porównaniu z 2004 rokiem o 16,0%. Dominowały miasta ze zużyciem 113,5 m³ gazu per capita wobec 70,6 m³ na wsi. W województwie małopolskim rocznie zużyto średnio 122,3 m³ gazu per capita.

Według stanu w końcu grudnia omawianego roku w gospodarstwach domowych 225,7 tys. odbiorców zużyło łącznie 460,0 tys. MW·h energii elektrycznej. Na wsi średnie roczne zużycie energii rosło z roku na rok i wyniosło w 2008 roku 255,2 tys. MW·h, a w miastach 204,9 tys. MW·h. W miastach zaobserwowano tendencję do oszczędzania energii elektrycznej (patrz: wykr. 2.2).

Wykr. 2.2. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

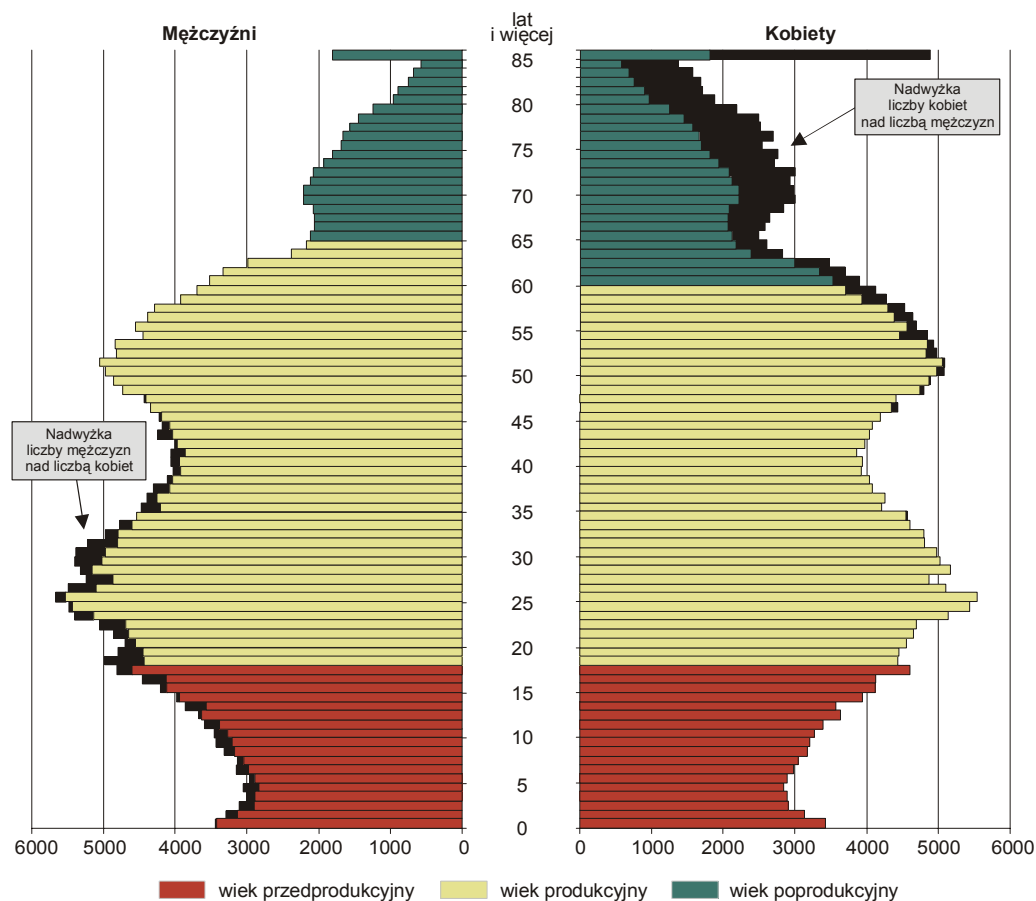
W 2008 roku średnie roczne zużycie energii na 1 mieszkańca w podregionie w miastach wzrosło o 4,4% w porównaniu z 2004 rokiem i wyniosło 714,7 kW·h (w Małopolsce w miastach - 889,6 kW·h).

ROZDZIAŁ 3. SYTUACJA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA

3.1. Stan i struktura ludności

W ciągu kilku ostatnich lat liczba ludności podregionu oświęcimskiego nieco wzrosła. Według stanu w dniu 31 XII 2008 roku wyniosła ona 633,3 tys. osób, tj. więcej o 0,2% niż w końcu 2004 roku. Kobiety stanowiły 51,2% mieszkańców podregionu. W latach 2004-2008 współczynnik feminizacji zwiększył się ze 104 do 105 (kobiet na 100 mężczyzn). W Małopolsce utrzymał się on w całym omawianym okresie na poziomie 106.

Wykr. 3.1. Ludność podregionu oświęcimskiego według płci i wieku w 2008 r.
Stan w dniu 31 XII

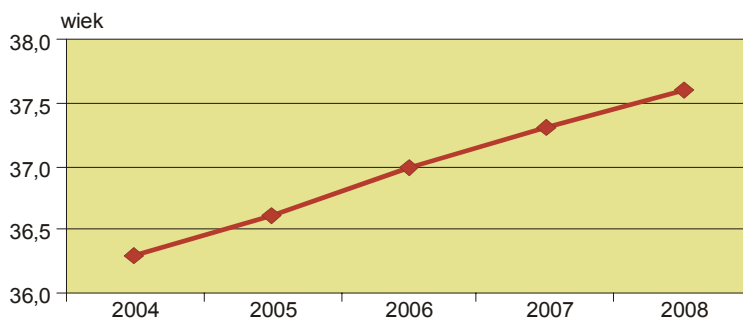
Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Gęstość zaludnienia w 2008 roku przy powierzchni 2726 km² sięgnęła 232 osoby/km² (w województwie 217 osób/km²). W związku z obserwowanym wzrostem liczby ludności wartość tego wskaźnika nieznacznie się zwiększa. W 2004 roku gęstość zaludnienia wynosiła 231 osób/km².

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku wyróżnia się trzy główne grupy: ludność w wieku produkcyjnym oraz przed- i poprodukcyjnym. Ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje dzieci i młodzież do lat 17, ludność w wieku produkcyjnym - mężczyzn w wieku 18-64 lata i kobiety w wieku 18-59 lat, a poprodukcyjnym - mężczyzn 65-letnich i starszych oraz kobiety 60-letnie i starsze.

W końcu 2008 roku w podregionie oświęcimskim ludność w wieku przedprodukcyjnym, czyli 125,1 tys. osób, stanowiła 19,7% ogółu ludności i udział ten zmniejszył się o 2,2 pkt proc. w relacji do 2004 roku. Natomiast udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności wzrósł z 62,5% do 63,8%, tj. do poziomu 404,2 tys. osób. Jednocześnie udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się o 0,9 pkt proc. do 16,4% i populacja ta liczyła 104,0 tys. osób. Świadczy to o powolnym procesie starzenia się społeczeństwa.

Wykr. 3.2. Mediana wieku ludności podregionu oświęcimskiego

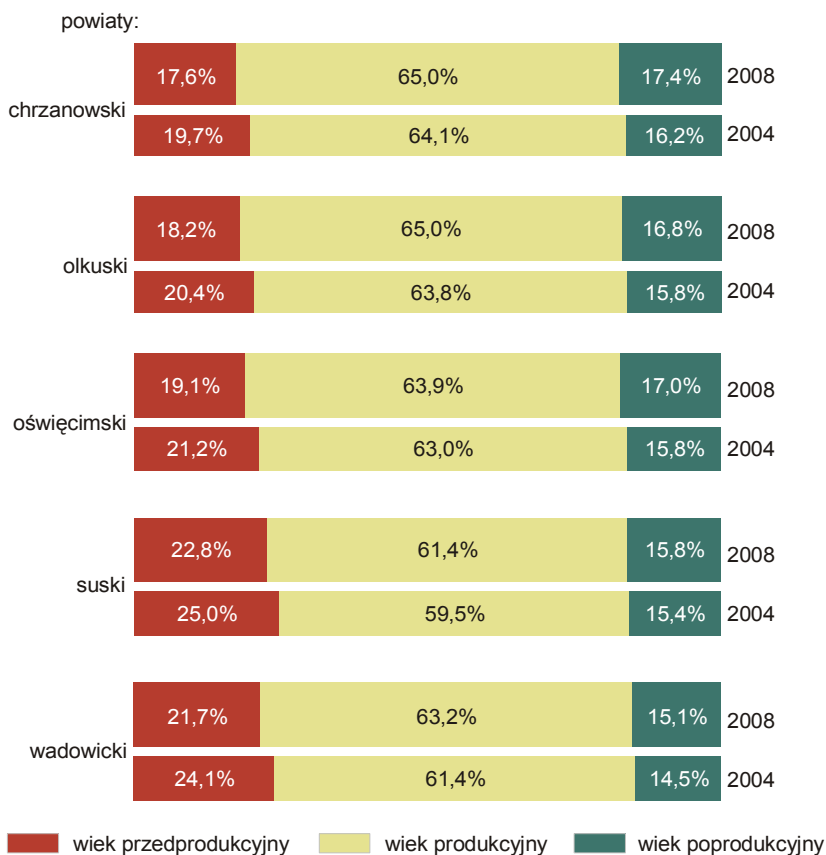

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Mediana wieku ludności podregionu oświęcimskiego w 2008 roku wyniosła 37,6 lat wobec 36,3 lat w roku 2004. Z roku na rok była ona coraz wyższa, co potwierdza istniejący proces starzenia się społeczeństwa. Rosnący trend przedstawiono na wyk. 3.2.

Dla porównania, mediana wieku ludności województwa małopolskiego w omawianym roku wynosiła 36,3 lat i również wykazywała tendencję wzrostową (przykładowo 2006 rok - 35,7 lat).

Wykr. 3.3. Struktura ludności podregionu oświęcimskiego według powiatów oraz ekonomicznych grup wieku
Stan w dniu 31 XII

Ź r ó ł o: opracowanie własne US Kraków.

Ze starzeniem się populacji wiąże się stały wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego zwiększył się z 70,7 w końcu 2004 r. do 83,2 w końcu 2008 r. Natomiast wskaźnik wyrażający liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym w omawianym okresie również rósł, ale w wolniejszym tempie, zwiększając się z 24,8 do 25,7.

W rozbiciu na powiaty, najwięcej ludności zamieszkiwało powiat wadowicki – 155,5 tys., a najmniej powiat suski – 82,6 tys. osób. Z kolei najgęściej zaludniony był powiat oświęcimski – 379 osób/km², a najslabiej – również powiat suski – 120 osób/km² (stan z 31 XII 2008 r.). Wykr. 3.3 prezentuje strukturę ludności.

3.2. Ruch naturalny

W podregionie oświęcimskim od kilku lat notowane jest umocnienie pozytywnych tendencji w ruchu naturalnym. Rośnie liczba zawartych małżeństw, a co się z tym wiąże także urodzeń, a przyrost naturalny jest dodatni.

Liczba nowo zawartych związków małżeńskich w podregionie oświęcimskim w 2008 roku wyniosła 4,3 tys., tj. więcej w relacji do poprzedniego roku o 2,8%, a w porównaniu z 2004 rokiem – o 28,8%. Wskaźnik natężenia małżeństw, tj. liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności w latach 2004-2008 systematycznie rósł, osiągając w końcu analizowanego okresu 6,8‰ (w województwie – 6,7‰). Jednak tempo wzrostu liczby nowo zawieranych małżeństw zwolniło.

Jednocześnie przez rozwód w 2008 roku rozwiązano 920 małżeństw, tj. więcej niż przed rokiem o 6,4% i niż przed 5 laty o 54,1%. Współczynnik natężenia rozwodów wyniósł 1,5‰ wobec 0,9‰ w roku 2004.

W omawianym roku urodziło się 6,9 tys. dzieci. Liczba urodzeń zwiększyła się o 6,0% w ujęciu rocznym, a w zestawieniu z 2004 rokiem – o 15,0%. Współczynnik urodzeń również wykazywał tendencję rosnącą i wyniósł 10,8‰ (w Małopolsce – 11,3‰). Jednak tempo wzrostu urodzeń, po notowanym do 2007 roku przyspieszeniu, w 2008 roku osłabło.

Tabl. 3.1. Ruch naturalny ludności

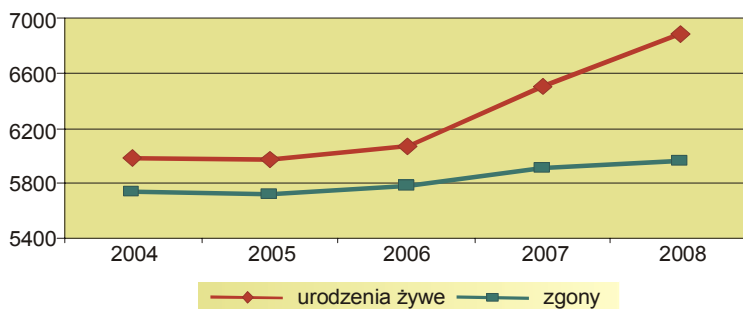
WYSZCZEGÓLNIENIE	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
	na 1000 ludności			
Podregion oświęcimski.. 2004	5,3	9,4	9,0	0,4
2005	5,8	9,4	9,0	0,4
2006	6,2	9,6	9,1	0,5
2007	6,6	10,2	9,3	0,9
2008	6,8	10,8	9,4	1,5
Powiaty:				
chrzanowski 2004	4,7	8,6	9,5	-0,8
2005	5,4	8,4	9,5	-1,2
2006	6,1	8,4	9,2	-0,8
2007	6,7	9,2	10,2	-1,0
2008	6,8	9,8	10,4	-0,6
olkuski 2004	5,1	8,4	9,3	-0,9
2005	5,5	8,3	9,3	-1,0
2006	6,3	8,6	9,7	-1,1
2007	6,5	9,6	9,6	-0,1
2008	6,9	10,1	9,6	0,5

Tabl. 3.1. Ruch naturalny ludności (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	
	na 1000 ludności				
Powiaty (dok.):					
oświęcimski	2004	5,5	9,0	8,4	0,6
	2005	6,0	8,9	8,9	-0,0
	2006	6,1	9,2	8,9	0,3
	2007	6,6	10,0	9,0	1,0
	2008	6,4	10,7	9,0	1,7
suski	2004	5,8	10,8	9,5	1,4
	2005	5,8	11,3	8,9	2,4
	2006	6,1	11,0	9,2	1,8
	2007	6,7	11,5	9,4	2,1
	2008	7,2	11,9	9,8	2,1
wadowicki	2004	5,4	10,5	8,9	1,7
	2005	6,1	10,7	8,6	2,1
	2006	6,4	10,9	8,8	2,1
	2007	6,7	11,1	8,6	2,6
	2008	7,0	11,8	8,6	3,2

W ujęciu terytorialnym najwięcej zarówno nowo zawartych małżeństw, jak i urodzeń w liczbach bezwzględnych odnotowano w powiecie wadowickim, a najmniej w powiecie suskim. Z kolei biorąc pod uwagę wskaźniki na 1000 ludności (małżeństwa i urodzenia żywe) dominował powiat suski, a za nim uplasował się powiat wadowicki (patrz: tabl. 3.1).

W 2008 roku liczba zgonów na obszarze podregionu wyniosła prawie 6 tys., czyli o 0,9% więcej w ujęciu rocznym i o 4,0% więcej niż przed 5 laty. Współczynnik zgonów na przestrzeni analizowanych 5 lat utrzymywał się na zbliżonym poziomie, wykazując niewielką tendencję wzrostową i w końcu tego okresu sięgnął 9,4‰. Szybsze tempo wzrostu liczby urodzeń niż zgonów uwidoczniło na wyk. 3.4.

Wykr. 3.4. Urodzenia i zgony

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Począwszy od 2007 roku różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów zaczęła się znacząco powiększać i w 2008 roku wynosiła ona 0,9 tys. osób. Wskaźnik przyrostu naturalnego osiągnął wartość 1,5‰, czyli o 0,6 pkt więcej niż rok wcześniej (w województwie 2,2‰).

Dodatni przyrost naturalny odnotowano w powiatach: wadowickim, suskim, oświęcimskim i olkuskim, a ujemny - w powiecie chrzanowskim. Korzystną tendencję najlepiej obrazuje powiat olkuski, gdzie ujemny przyrost w latach 2004-2007 zmienił się na dodatni w 2008 roku. Z kolei największy wzrost wskaźnika przyrostu naturalnego zaobserwowano w wiodącym z punktu widzenia demografii powiecie wadowickim - o 1,5 pkt na przestrzeni 5 lat - do 3,2‰.

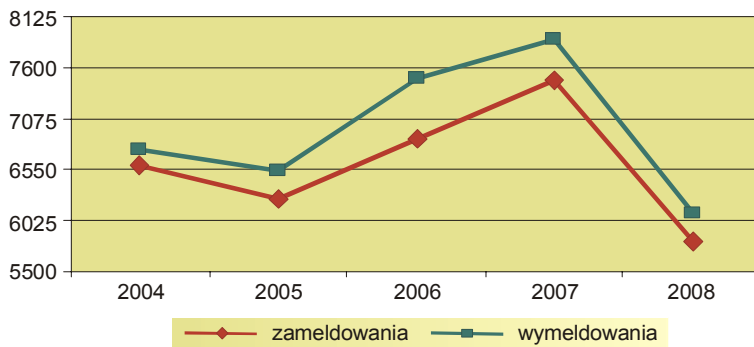
W omawianym okresie zwiększył się nieco współczynnik dynamiki demograficznej określający liczbę urodzeń na jeden zgon. W 2008 i w 2007 roku wskaźnik ten ukształtował się odpowiednio na poziomie 1,2 i 1,1, co oznacza, że na każde 6 urodzeń przypadało 5 zgonów, a w latach 2004-2006 wynosił on 1,0.

Obserwowane zmiany mogą być przyczyną zwiększonego zapotrzebowania np. na miejsca w żłobkach i przedszkolach. W przyszłości może się to przełożyć również na wzrost liczebności roczników dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół, a także na popyt na pracę.

Brak perspektyw na znalezienie dobrej pracy w miejscu zamieszkania to jedna z przyczyn migracji. Migracje, obok przyrostu naturalnego, są drugim czynnikiem mającym bezpośredni wpływ na liczbę ludności i jej rozmieszczenie na danym obszarze.

W 2008 roku w podregionie oświęcimskim zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym zameldowało się na pobyt stały łącznie 5,8 tys. osób. Biorąc pod uwagę płeć imigrantów, ponad połowę, tj. 53,0% stanowiły kobiety. Z miast przybyło 3,4 tys. osób, ze wsi - 2,2 tys., a z zagranicy pozostałe 0,2 tys. Jednocześnie zanotowano 6,1 tys. wymeldowań z pobytu stałego, w tym większość, bo 3,0 tys. na wieś, 2,7 tys. do miast i 0,4 tys. zagranicę. W łącznej liczbie osób wymeldowanych również przeważały kobiety, które stanowiły 54,6%.

Saldo migracji stałej było ujemne i wyniosło minus 0,3 tys. osób. W relacji do poprzedniego roku to ujemne saldo było mniejsze o 0,1 tys. osób, a w stosunku do 2004 roku - większe o 0,1 tys. osób. Złożyło się na nie zarówno ujemne saldo migracji wewnętrznych, jak i zagranicznych, utrzymujące się w ciągu całego analizowanego okresu, tj. przewaga wymeldowań nad zameldowaniami.

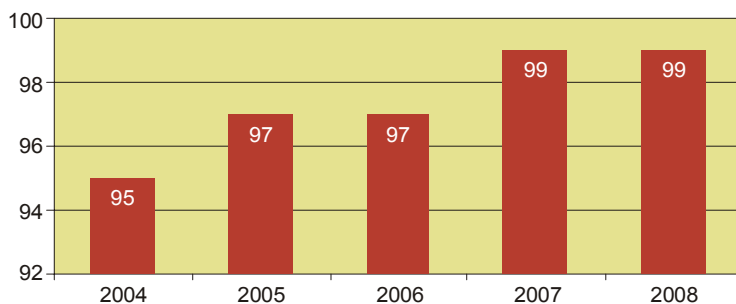
Wykr. 3.5. Migracje stałe

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

3.3. Szkolnictwo według szczebli kształcenia

Dane o szkolnictwie pochodzą z Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz z Banku Danych Regionalnych. Dalsza analiza dotyczy edukacji przedszkolnej oraz szkolnictwa dla dzieci i młodzieży bez szkół specjalnych.

Na początku roku szkolnego 2008/2009 w podregionie oświęcimskim działały 172 przedszkola, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne (posiadające 574 oddziały i 13,5 tys. miejsc), do których uczęszczało 13,4 tys. dzieci. Wskaźnik obłożenia miejsc w przedszkolach wynosił 99 dzieci na 100 miejsc. W ciągu ostatnich lat wskaźnik ten wykazywał tendencję wzrostową (patrz: wykr. 3.6).

Wykr. 3.6. Dzieci w przedszkolach na 100 miejsc

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Od kilku lat liczba szkół podstawowych stopniowo maleje. W roku szkolnym 2008/2009 w 258 szkołach podstawowych na terenie podregionu uczyło się 39,5 tys. uczniów. W porównaniu z rokiem szkolnym 2004/2005 liczba tych szkół zmniejszyła się o 8, tj. o 3,0%, a liczba uczniów obniżyła się o 6,8 tys., tj. o 14,7%.

Inaczej wygląda sytuacja w przypadku gimnazjów. Wprawdzie ich liczba systematycznie, choć powoli rośnie, jednak uczęszcza do nich z roku na rok coraz mniej gimnazjalistów. W omawianym roku szkolnym funkcjonowało 139 gimnazjów (wobec 135 przed 5 laty), do których uczęszczało 23,5 tys. gimnazjalistów, czyli o 5,3 tys., tj. o 18,3% mniej niż w roku szkolnym 2004/2005.

Obserwowany spadek liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjów jest związany z malejącą liczbą dzieci z roczników na tych szczeblach kształcenia.

Znaczna grupa dzieci i młodzieży, po ukończeniu gimnazjum kontynuuje naukę w liceum ogólnokształcącym, przygotowując się do podjęcia studiów wyższych. Na terenie podregionu znajdowały się 32 licea ogólnokształcące, w których w roku szkolnym 2008/2009 kształciło się 11,6 tys. uczniów. Oznacza to zmniejszenie liczby tego typu szkół o 5, tj. o 13,5% w porównaniu z rokiem szkolnym 2004/2005 i jednoczesny spadek liczby uczniów o prawie tysiąc (7,9%).

W podregionie oświęcimskim, ze względu na jego przemysłowy charakter, dobrze rozwinęło się szkolnictwo zawodowe. Funkcjonowały tu w roku szkolnym 2008/2009 m.in.:

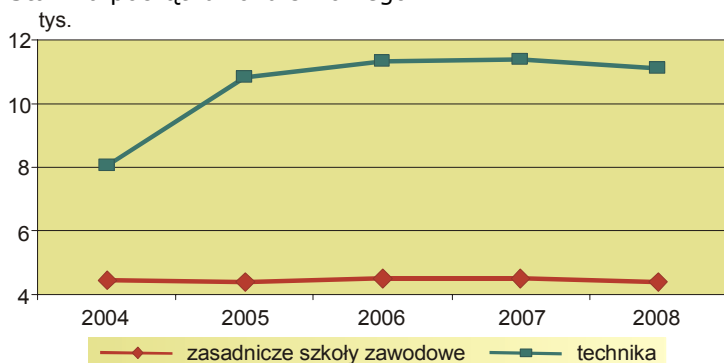
- 33 technika (11,1 tys. uczniów),
- 24 zasadnicze szkoły zawodowe (4,4 tys. uczniów),
- 10 liceów profilowanych (1,0 tys. licealistów),
- 4 szkoły policealne (0,3 tys. uczniów),
- 1 szkoła artystyczna dająca uprawnienia zawodowe (kilkunastu uczniów).

W ujęciu terytorialnym najwięcej techników było w powiecie oświęcimskim (9), a zasadniczych szkół zawodowych - w powiecie wadowickim (8). Ogólnie rzecz biorąc, w każdym powiecie podregionu oświęcimskiego było po kilka liceów ogólnokształcących, techników, a także zasadniczych szkół zawodowych.

Rozpatrując szkolnictwo zawodowe w ciągu kilku ostatnich lat, można stwierdzić, że liczba techników, jak i zasadniczych szkół zawodowych prawie się nie zmieniła, podobnie jak liczba uczniów tych ostatnich szkół. Natomiast liczba uczniów techników gwałtownie wzrosła w 2005 roku, po czym od 2006 roku utrzymywała się na podobnym poziomie. Opisaną wyżej sytuację przedstawiono na wyk. 3.6.

Wykr. 3.7. Uczniowie zasadniczych szkół zawodowych i techników

Stan na początku roku szkolnego

Ź r ó d ł o: opracowanie własne US Kraków.

W ostatnich latach spada popularność liceów profilowanych. Ich ilość zmniejszyła się w ciągu omawianego okresu prawie 3-krotnie, a liczba uczniów - ponad 3-krotnie. Mniej było również szkół policealnych niż w 2004 roku, ale liczba uczęszczających do nich uczniów nie uległa większym zmianom.

Ponadto w 3 szkołach wyższych: Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Marketingu w Chrzanowie, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Oświęcimiu oraz Wyższej Szkole Turystyki i Ekologii w Suchoj Beskidzkiej w 2008 roku kształciło się łącznie 3,1 tys. studentów. Stanowili oni 1,5% ogółu studentów w Małopolsce.

Jednym z ważniejszych wyzwań stojących przed systemem szkolnictwa jest komputeryzacja szkół, która na przestrzeni lat 2004-2008 znacznie się rozwinęła. Wiąże się ona z zapewnieniem uczniom coraz większego dostępu do Internetu. O postępie w tej dziedzinie świadczą m in. malejąca z roku na rok liczba uczniów przypadających na 1 komputer w szkołach (patrz: tabl. 3.2).

Tabl. 3.2. Liczba uczniów przypadających na 1 komputer w wybranych szkołach

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008
Szkoły podstawowe	30	25	16	13	11
Gimnazja	24	22	16	14	12
Szkoły zawodowe (bez policealnych) ..	30	24	15	16	12
Technika	21	17	11	15	9
Licea profilowane	40	27	14	16	9

Ź r ó d ł o: Bank Danych Regionalnych.

W roku szkolnym 2008/2009 wśród ogółu szkół podstawowych 93,0% było wyposażonych w komputery, a wśród gimnazjów - 78,4% i udział ten zwiększył się w ciągu pięciu lat odpowiednio o: 21,2 pkt proc. i 8,8 pkt proc. Udział techników wyposażonych w komputery wyniósł 84,8% i wzrósł o 37,1 pkt proc., a w przypadku zasadniczych szkół zawodowych - 16,7%, co oznacza wzrost o 8,7 pkt proc. w porównaniu z rokiem szkolnym 2004/2005. A zatem technika były znacznie lepiej wyposażone w komputery niż zasadnicze szkoły zawodowe. Przewyższały one nawet pod tym względem licea ogólnokształcące, gdzie udział ten wyniósł 78,1%.

W omawianym roku szkolnym na 7,8 tys. komputerów w szkołach podregionu oświęcimskiego 6,1 tys., tj. ponad 90% było przeznaczonych do użytku uczniów, w tym 5,5 tys. z dostępem do Internetu. W poprzednim roku szkolnym (2007/2008) na 7,1 tys. komputerów w szkołach 5,5 tys., tj. prawie 78% przeznaczono do użytku uczniów, w tym 5,0 tys. z dostępem do Internetu.

ROZDZIAŁ 4. Rynek pracy

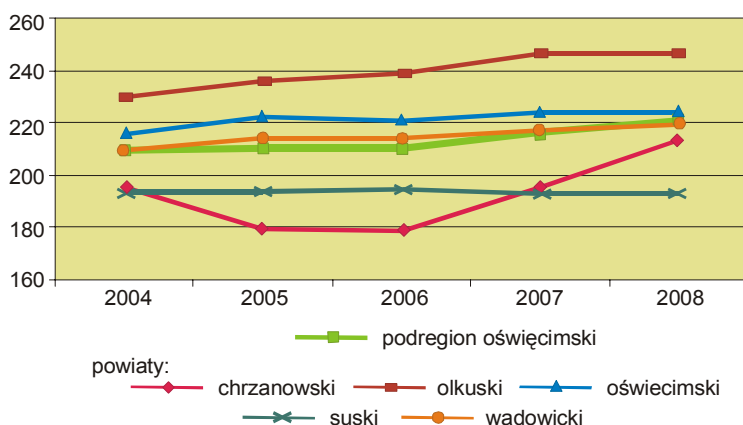
4.1. Pracujący

Według stanu w dniu 31 XII 2008 roku liczba pracujących w podregionie oświęcimskim (według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; łącznie z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie; bez podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób) wyniosła 139,9 tys. osób, tj. 16,2% ogółu pracujących w województwie. Pomimo stale rosnącej ogólnej liczby pracujących, z roku na rok udział ten nieznacznie zmniejsza się.

Pomiędzy 2004 a 2008 rokiem liczba pracujących w podregionie zwiększyła się o 5,4%, podczas gdy w województwie wzrost wyniósł 10,1%. W omawianym okresie najbardziej wzrosła liczba pracujących w powiatach chrzanowskim i olkuskim, odpowiednio o: 8,7% i 6,6%, a najmniej w powiecie suskim - o 0,9%. W powiecie wadowickim pracujących przybyło 5,7%, natomiast w oświęcimskim 4,0%.

W 2008 roku udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących wyniósł 48,9% (68,4 tys. osób), co oznacza, że odsetek ten zwiększył się w okresie 5 lat o 0,5 pkt proc.

Wykr. 4.1. Pracujący na 1000 ludności
Stan w dniu 31 XII

Ź r ó d ł o: opracowanie własne US Kraków.

Biorąc pod uwagę rodzaj działalności, najwięcej osób pracowało w przemyśle i budownictwie - 58,5 tys. osób, tj. 41,9% ogółu pracujących oraz w sektorze usług nierynkowych - 29,6 tys. (21,2%). Sektor usług rynkowych skupiał 28,7 tys. osób, czyli 20,4%, natomiast w rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie oraz rybactwie pracowało łącznie 23,0 tys. osób (16,5%).

W latach 2004-2008 w strukturze pracujących według rodzaju działalności nie wystąpiły istotne zmiany. Nieznacznie wzrosła liczba pracujących w usługach rynkowych (o 0,7 pkt proc.) oraz przemyśle i budownictwie (o 0,6 pkt proc.), przy jednoczesnym spadku pracujących w rolnictwie (o 1,0 pkt proc.) i sektorze usług nierynkowych (o 0,3 pkt proc.).

4.2. Przeciętne zatrudnienie i miesięczne wynagrodzenia brutto

W 2008 roku przeciętne zatrudnienie w podregionie oświęcimskim wynosiło 96,9 tys. osób (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji), tym samym było o 7,5% wyższe niż w 2004 roku.

Sektor prywatny obejmował 62,5% ogółu zatrudnionych, co oznacza wzrost udziału o 6,6 pkt proc. w ciągu pięciu lat.

Zatrudnieni w przemyśle i budownictwie stanowili blisko połowę (49,3%) ogółu zatrudnionych, przy czym udział tego sektora obniżył się o 0,5 pkt proc. w relacji do 2004 roku. Udział sektora usług nierynkowych wyniósł 29,7% i zanotował w omawianym okresie spadek o 0,9 pkt proc., podczas gdy w usługach rynkowych odsetek ten zwiększył się o 1,5 pkt proc. do poziomu 20,3%. W sektorze rolniczym przeciętne zatrudnienie stanowiło 0,7% ogółu, tj. o 0,1 pkt proc. mniej w porównaniu z rokiem 2004.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podregionie oświęcimskim (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji) wyniosło w 2008 roku 2691,67 zł, co stanowiło 92,7% średniej wojewódzkiej. W relacji do roku 2004 średnia płaca zwiększyła się o 27,4% (w Małopolsce o 31,0%).

Powyżej średniej w podregionie zarabiali zatrudnieni w podmiotach z terenu powiatów olkuskiego (2973,36 zł), chrzanowskiego (2851,66 zł) i oświęcimskiego (2754,20 zł), natomiast wynagrodzenie niższe od średniego otrzymywali zatrudnieni

w powiecie wadowickim (2367,24 zł) i suskim (2539,85 zł). Najwyższą dynamiką przeciętnego wynagrodzenia w odniesieniu do 2004 roku charakteryzował się powiat suski (wzrost o 32,9%), a najniższą chrzanowski (19,6%).

W sektorze publicznym przeciętne wynagrodzenie osiągnęło kwotę 3029,74 zł, natomiast w prywatnym 2488,43 zł.

Wśród sektorów ekonomicznych najwyższą średnią płacę odnotowano w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie i rybactwie (3221,30 zł), a także w usługach nierynkowych (2860,02 zł). W przemyśle i budownictwie przeciętne wynagrodzenie wyniosło 2739,00 zł, a w sektorze usług rynkowych 2313,77 zł.

4.3. Warunki pracy

W latach 2004-2008 zarówno na terenie podregionu oświęcimskiego, jak i całej Małopolski odnotowano sukcesywny wzrost liczby osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia. W końcu 2008 roku na terenie podregionu oświęcimskiego w warunkach zagrożenia zatrudnionych było 10,1 tys. osób (liczonych jeden raz w grupie czynnika przeważającego), tj. 26,5% ogółu pracujących w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia w województwie. W porównaniu z 2004 r. liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia w podregionie oświęcimskim zwiększyła się o 40,0%, głównie w wyniku prawie siedmiokrotnego wzrostu liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia na terenie powiatu oświęcimskiego.

Tabl. 4.1. Zatrudnieni^a w warunkach zagrożenia według zagrożeń i powiatów
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Zagrożenia związane		
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi
Podregion oświęcimski				
2004	7234	4308	1882	1044
2005	8874	6372	1420	1082
2006	9003	6335	1562	1106
2007	8700	6196	1454	1050
2008	10127	6766	1821	1540
Powiaty:				
chrzanowski				
2004	2798	1454	1105	239
2005	2068	1445	364	259
2006	2672	2067	451	154
2007	1896	1587	193	116
2008	2392	1802	424	166

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

Tabl. 4.1. Zatrudnieni^a w warunkach zagrożenia według zagrożeń i powiatów (dok.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Zagrożenia związane			
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi	
Powiaty (dok.):					
olkuski	2004	1165	530	367	268
	2005	1149	567	325	257
	2006	1112	530	274	308
	2007	1194	578	321	295
	2008	1367	775	386	206
oświęcimski	2004	632	363	71	198
	2005	3080	2498	315	267
	2006	2846	2210	301	335
	2007	3326	2618	404	304
	2008	4200	2982	467	751
suski	2004	969	644	122	203
	2005	1009	686	141	182
	2006	1007	588	244	175
	2007	853	488	202	163
	2008	712	429	138	145
wadowicki	2004	1670	1317	217	136
	2005	1568	1176	275	117
	2006	1366	940	292	134
	2007	1431	925	334	172
	2008	1456	778	406	272

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

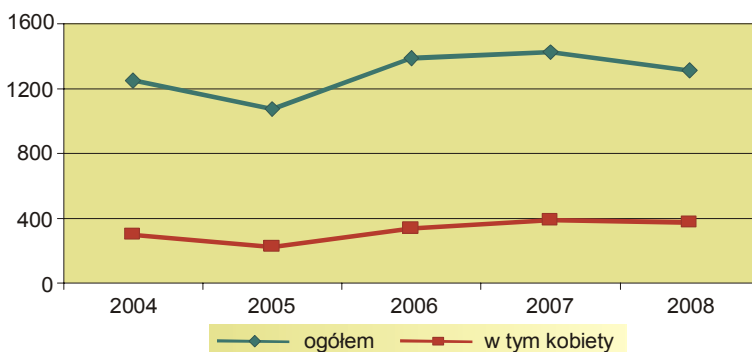
Większość zagrożeń występujących na stanowiskach pracy wiązała się ze środowiskiem pracy, a zatem dotyczyła przekroczeń dopuszczalnych norm stężeń bądź natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia. W 2008 roku na zagrożenia związane ze środowiskiem pracy narażonych było 6,8 tys. osób, tj. 66,8% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia. W relacji do 2004 r. odsetek zatrudnionych w omawianej grupie zagrożeń zwiększył się o 7,2 pkt proc. Praca w warunkach zagrożenia związanych z uciążliwością pracy dotyczyła 1,8 tys. osób, czyli 18,0% ogółu. Ta grupa zagrożeń wiąże się z pracą w wymuszonej pozycji ciała, w warunkach ciężkiego wysiłku fizycznego oraz w warunkach szczególnej uciążliwości. Udział osób narażonych na zagrożenia związane z uciążliwością pracy zmniejszył się w analizowanym okresie o 8,0 pkt proc. W 2008 roku na wpływ czynników mechanicznych związanych z maszynami szczególnie niebezpiecznymi

(m.in. frezarkami, strugarkami, pilarkami tarczowymi i taśmowymi) narażonych było 1,5 tys. osób wobec 1,0 tys. w 2004 roku. Udział tej grupy osób zwiększył się z 14,4% do 15,2%.

Do zasadniczych aspektów rynku pracy należy bezpieczeństwo pracy, które charakteryzują poza warunkami pracy, również wypadki przy pracy.

W 2008 roku w wypadkach przy pracy i wypadkach traktowanych na równi z wypadkami przy pracy, które wydarzyły się w zakładach pracy w podregionie oświęcimskim poszkodowanych zostało 1313 osób (tj. 20,9% ogółu poszkodowanych w województwie). W relacji do 2004 roku liczba poszkodowanych była wyższa o 5,2%.

Wykr. 4.2. Poszkodowani w wypadkach przy pracy

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Ze względu na płeć poszkodowanego zdecydowanie przeważali mężczyźni stanowiący 71,5% ogółu poszkodowanych. W strukturze osób, które uległy wypadkom przy pracy 98,5% uczestniczyło w zdarzeniach określanych jako łżejsze. Poszkodowani w wypadkach kategorizowanych jako ciężkie stanowili 1,1%, a ofiary śmiertelne 0,4% (5 osób).

Analizując liczbę poszkodowanych w wypadkach w poszczególnych powiatach podregionu oświęcimskiego widoczny jest znaczny udział osób pracujących na terenie powiatu oświęcimskiego. W 2008 roku w omawianym powiecie 383 osoby uległy wypadkom przy pracy, co plasowało tę jednostkę samorządu terytorialnego na trzecim miejscu wśród powiatów województwa (łącznie ziemskich i grodzkich) za Krakowem i Nowym Sączem. Piąta lokata w tym zestawieniu przypadła powiatowi olkuskiemu, w którym poszkodowane w wypadkach przy pracy zostały 342 osoby.

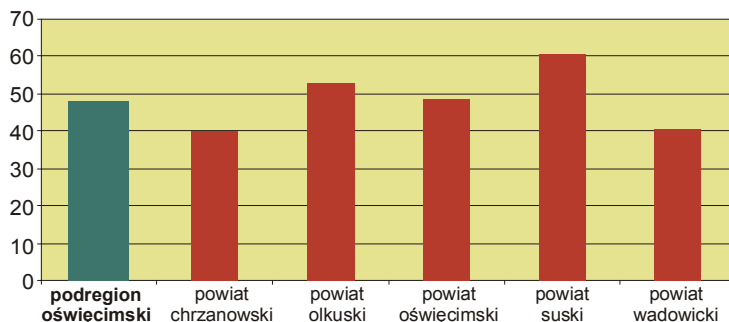
Tabl. 4.2. Poszkodowani w wypadkach przy pracy ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE		Poszkodowani			
		ogółem	w wypadkach		
			śmiertelnych	ciężkich	lekkich
Podregion					
oświęcimski	2004	1248	8	17	1223
	2005	1071	7	14	1050
	2006	1385	10	16	1359
	2007	1427	6	31	1390
	2008	1313	5	14	1294
Powiaty:					
chrzanowski	2004	296	2	4	290
	2005	258	1	4	253
	2006	259	2	2	255
	2007	283	2	6	275
	2008	249	2	4	243
olkuski	2004	309	-	2	307
	2005	256	1	1	254
	2006	336	2	4	330
	2007	383	2	8	373
	2008	342	2	4	336
oświęcimski	2004	325	3	2	320
	2005	271	3	2	266
	2006	380	1	1	378
	2007	382	-	5	377
	2008	383	-	3	380
suski	2004	161	1	4	156
	2005	129	2	3	124
	2006	194	2	2	190
	2007	148	1	1	146
	2008	131	-	1	130
wadowicki	2004	157	2	5	150
	2005	157	-	4	153
	2006	216	3	7	206
	2007	231	1	11	219
	2008	208	1	2	205

a W ciągu roku; bez poszkodowanych w wypadkach w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Konsekwencją wypadków przy pracy jest absencja osób poszkodowanych w pracy. W 2008 roku czas niezdolności do pracy osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy na terenie podregionu oświęcimskiego wyniósł 62,9 tys. dni, tj. o 2,2% mniej niż w 2004 roku. Przeciętny czas absencji w pracy osoby poszkodowanej w wypadku przy pracy wyniósł 48 dni (w województwie 46 dni).

Wykr. 4.3. Liczba dni niezdolności do pracy na 1 poszkodowanego w 2008 r.

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

4.4. Bezrobotni

W końcu grudnia 2008 roku w powiatowych urzędach pracy zlokalizowanych na terenie podregionu oświęcimskiego zarejestrowanych było 20,8 tys. bezrobotnych, tj. 21,3% ogółu niemających pracy osób w województwie. W relacji do 2004 roku odsetek ten obniżył się o 0,4 pkt proc.

W latach 2004-2008 bezrobocie na terenie podregionu, tak i w całym województwie systematycznie spadało. W omawianym okresie liczba zarejestrowanych bezrobotnych w podregionie obniżyła się o ponad połowę (o 50,5%). Wśród powiatów najwyższy spadek osób bez pracy odnotowano w suskim i chrzanowskim, odpowiednio o: 56,2% i 53,4%. Najmniej, bo o 42,9% spadła liczba bezrobotnych w powiecie olkuskim.

Tabl. 4.3. Bezrobotni zarejestrowani według wybranych kategorii
Stan w dniu 31 XII

Lata	Ogółem	Z liczby ogółem				
		kobiety	dotychczas niepracujący	zamieszkali na wsi	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	posiadający prawo do zasiłku
2004	42029	23643	11013	20116	1970	4935
2005	38653	22723	10151	18392	1555	4236
2006	31675	19946	8076	15048	1316	3652
2007	24302	15650	5799	11396	1063	3031
2008	20823	12797	4453	10233	586	3702

Blisko połowę osób figurujących w rejestrach urzędów pracy stanowili mieszkańcy wsi (49,1%), co oznacza, że w odniesieniu do 2004 roku odsetek ten zwiększył się o 1,2 pkt proc. Udział kobiet w populacji bezrobotnych wyniósł 61,5% wobec 56,3% w 2004 r. Zdecydowana większość osób pozostających bez pracy nie posiadała prawa do zasiłku (w 2008 r. - 82,2%, pięć lat wcześniej 88,3%).

Istotną rolę w znalezieniu pracy odgrywają czynniki takie jak: wiek, wykształcenie, doświadczenie zawodowe. Po analizie struktury bezrobotnych pod kątem wymienionych cech można wnioskować, że statystyczny zarejestrowany bezrobotny z terenu podregionu oświęcimskiego to osoba w przedziale wiekowym 25-34 lata, z wykształceniem zasadniczym zawodowym, nieposiadająca stażu pracy.

W latach 2004-2008 na terenie podregionu oświęcimskiego doszło do przesunięć w strukturze bezrobotnych według wieku na korzyść osób młodych. Udział bezrobotnych poniżej 24 roku życia obniżył się o 5,4 pkt proc (do 25,0%). Po połączeniu omawianej grupy osób bez pracy z bezrobotnymi w przedziale wiekowym 25-34 lata (27,5% ogółu), odsetek ten wyniósł 6,2 pkt proc. Udział bezrobotnych osób w wieku 35-44 lata (a zatem również stosunkowo młodych), zmniejszył się w omawianym okresie o 2,6 pkt proc (do 17,9%). Najbardziej niekorzystne zmiany dotyczyły osób starszych, tj. powyżej 55 roku życia, których odsetek zwiększył się o 4,6 pkt proc. (do 6,9%), natomiast udział bezrobotnych w przedziale wiekowym 45-54 lata był wyższy o 4,2 pkt proc.

Istotnym kryterium determinującym sytuację bezrobotnych na rynku pracy jest poziom wykształcenia. Od lat najliczniejszą grupą bezrobotnych są osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe. W 2008 roku osoby takie stanowiły 28,9% ogółu pozostających bez pracy. Jednakże udział tych osób w strukturze bezrobotnych według poziomu wykształcenia obniżył się w relacji do 2004 roku o 7,5 pkt proc. i był to zdecydowanie najwyższy spadek spośród wszystkich kategorii wykształcenia. Szczegółowe dane dotyczące bezrobotnych według poziomu wykształcenia zaprezentowano w tablicy poniżej.

Tabl. 4.4. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia

Stan w dniu 31 XII

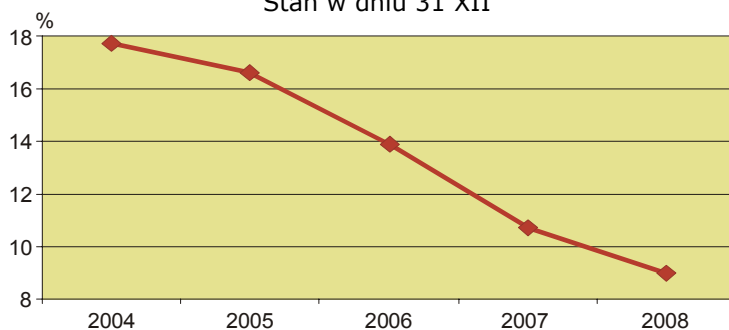
Lata	Ogółem	Z wykształceniem				
		wyższym	policealnym oraz średnim zawodowym	średnim ogólnokształcącym	zasadniczym zawodowym	gimnazjalnym i poniżej
2004	100,0	5,4	25,6	8,3	36,4	24,3
2005	100,0	6,1	25,5	9,4	34,8	24,2
2006	100,0	6,7	25,2	10,2	32,9	25,0
2007	100,0	7,4	24,8	10,5	31,3	26,0
2008	100,0	9,4	25,4	12,3	28,9	24,0

Niechęć pracodawców do zatrudniania osób niemających doświadczenia zawodowego potwierdzają statystyki urzędów pracy. W 2008 roku osoby bez stażu pracy stanowiły najliczniejszą zbiorowość bezrobotnych obejmującą 21,4% ogółu bezrobotnych. W relacji do 2004 roku odsetek ten był niższy o 4,8 pkt proc. Niemniej liczną grupę stanowili bezrobotni ze stażem pracy w przedziale 1-5 lat (20,8% - wzrost udziału o 2,6 pkt proc.). Na drugim biegunie znajdowały się osoby, które przepracowały powyżej 30 lat, stanowiące 3,0% badanej zbiorowości (w 2004 r. - 0,9%).

Podregion oświęcimski charakteryzuje się stosunkowo niską stopą bezrobocia na tle pozostałych podregionów województwa małopolskiego. Według stanu w końcu grudnia 2008 roku stopa bezrobocia w podregionie oświęcimskim wyniosła 9,0%, co stawiało go na trzecim miejscu w Małopolsce po podregionie miasto Kraków (2,8%), krakowskim (6,7%), a przed tarnowskim (10,1%) i nowosądeckim (11,4%).

Wykr. 4.4. Stopa bezrobocia rejestrowanego

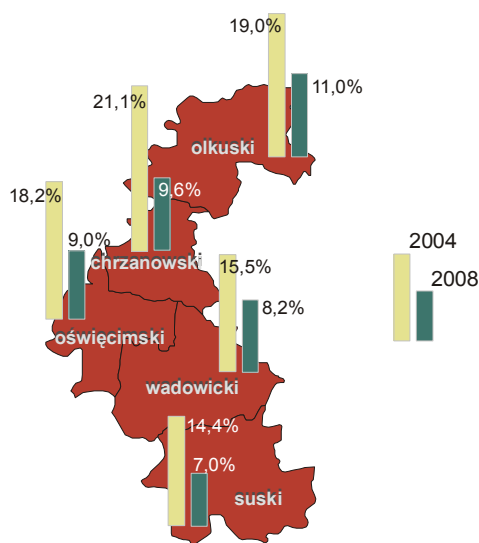
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Rozpiętość stopy bezrobocia w poszczególnych powiatach podregionu oświęcimskiego jest relatywnie niewielka. W końcu grudnia 2008 roku najniższą stopę bezrobocia notowano w powiecie suskim (7,0%), a najwyższą w olkuskim (11,0%).

Wykr. 4.5. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

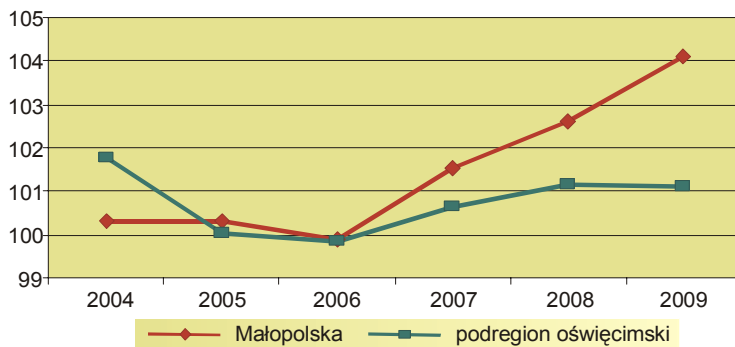
ROZDZIAŁ 5. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

5.1. Podmioty gospodarki narodowej

Według stanu w dniu 31 XII 2009 roku w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej REGON w podregionie oświęcimskim zarejestrowanych było 58597 podmiotów gospodarczych (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne), w tym 97,2% podmiotów sektora prywatnego. Podmioty zlokalizowane w podregionie oświęcimskim stanowiły 18,7% wszystkich podmiotów województwa małopolskiego. Więcej podmiotów niż w omawianym podregionie zarejestrowanych było w mieście Kraków oraz podregionie nowosądeckim. W rankingu 5 podregionów Małopolski podregion oświęcimski zajął 3 lokatę pod względem liczby zarejestrowanych jednostek.

W latach 2004-2009 widoczny był roczny wzrost ilości podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, z wyjątkiem roku 2006, kiedy to nastąpił niewielki spadek, co obrazuje wykres 5.1. W porównaniu ze stanem z końca 2004 roku przybyło 1628 podmiotów, a w stosunku do stanu z końca 2008 roku liczba podmiotów zwiększyła się o 653 jednostki. Na przestrzeni ostatnich sześciu lat sukcesywnie zmniejszała się liczba podmiotów w sektorze publicznym (ubyły 384 jednostki), a przybywało w sektorze prywatnym (rejestr REGON zwiększył się o 2012 podmiotów).

Wykr. 5.1. Dynamika podmiotów gospodarki narodowej
(rok poprzedni=100)
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

W podziale terytorialnym podregionu oświęcimskiego najwięcej, bo 15382 podmioty, liczył powiat wadowicki oraz powiat oświęcimski (13187 jednostek), w sumie podmioty tych dwóch powiatów stanowiły prawie połowę (48,8%) jednostek rejestru REGON podregionu. Najmniej podmiotów zarejestrowanych było w powiecie suskim – 12,4% ogółu. W stosunku do stanu z końca 2004 roku ubyło podmiotów jedynie w powiecie olkuskim (o 0,4%), a największy wzrost odnotowano w powiecie chrzanowskim (o 3,7%).

Podmioty prowadzące działalność przemysłową na terenie podregionu oświęcimskiego, czyli zaliczane według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2004 do przemysłu obejmujące trzy sekcje: Górnictwo, Przetwórstwo przemysłowe oraz Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę, według stanu w dniu 31 XII 2009 roku liczyły 9043 jednostki i stanowiły 15,4% wszystkich jednostek w rejestrze REGON. Na przestrzeni lat 2004-2009 sukcesywnie rokrocznie ubywało podmiotów należących do przemysłu. W stosunku do stanu z 2004 roku liczba podmiotów przemysłowych obniżyła się o 7,2%, a udział ich w ogólnej ilości podmiotów zmniejszył się o 1,7 pkt proc. Ale ta tendencja spadkowa dotyczy również województwa małopolskiego, jak i innych podregionów Małopolski, choć w różnym stopniu.

Przedsiębiorstwa podregionu oświęcimskiego należące do przemysłu stanowią silny trzon województwa małopolskiego, ich udział według stanu w końcu 2009 roku wyniósł 26,7% ogółu jednostek przemysłowych Małopolski wobec 28,0% w 2004 roku. W latach 2006-2008 subregion koncentrował najwięcej podmiotów przemysłowych Małopolski, a w latach 2004, 2005 oraz 2009 nieznacznie ustąpił miejsca miastu Kraków. W sumie pod względem liczby jednostek prowadzących działalność przemysłową podregion oświęcimski razem z miastem Kraków tworzą ponad połowę bazy tych firm w województwie.

W strukturze podmiotów przemysłowych podregionu według sekcji PKD 2004 zdecydowanie przeważały jednostki należące do przetwórstwa przemysłowego, których w końcu 2009 roku było 8945, stanowiąc 98,9% ogółu przedsiębiorstw przemysłowych. Ponadto działało 60 jednostek wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, wodę oraz 38 – górnictwa. W porównaniu do stanu z końca 2004 roku ubyło 706 jednostek przetwórstwa przemysłowego, 1 przedsiębiorstwo górnicze, a przybyło 7 firm z sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę.

W ujęciu terytorialnym pod względem liczby podmiotów przemysłowych dominuje powiat wadowicki, grupujący 3541 firm, tj. 39,2% tego typu jednostek podregionu. Prawie dwukrotnie przewyższa on powiat suski, liczący 1731 podmiotów. W zestawieniu ze stanem z roku 2004 wzrosła liczba podmiotów przemysłowych jedynie w powiecie chrzanowskim o 3,3%, a w pozostałych powiatach odnotowano spadek, największy w powiecie suskim o 12,2%.

Według kryterium formy prawnej wśród podmiotów podregionu oświęcimskiego dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W końcu 2009 roku w rejestrze REGON ujętych było 46963 takich osób, tj. więcej o 1,7% w stosunku do stanu z końca 2004 roku i o 1,1% w porównaniu ze stanem z końca 2008 roku. Stanowiły one 80,1% ogółu podmiotów podregionu (o 0,9 pkt proc. mniej niż sześć lat temu) oraz 19,6% wszystkich osób fizycznych województwa. Wśród powiatów największy odsetek osób fizycznych odnotowano w powiecie suskim, wynoszący 83,1% ogółu podmiotów powiatu.

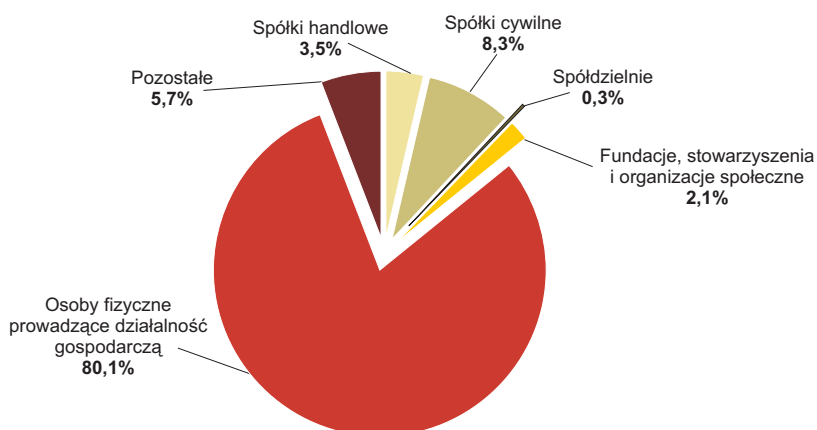
Tabl. 5.1. Podmioty gospodarki narodowej^a według wybranych form prawnych
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem	56969	56993	56906	57273	57944	58597
w tym:						
przesiębiorstwa państwowe	22	20	19	12	8	6
spółki handlowe	1682	1765	1845	1912	1959	2059
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	207	217	229	239	240	246
spółki cywilne	4786	4800	4883	4962	4919	4866
spółdzielnie	171	170	168	168	165	166
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	952	1004	1058	1108	1144	1202
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.....	46163	46035	45654	45833	46461	46963

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Równocześnie, w końcu 2009 roku rejestr obejmował 11634 osoby prawne i jednostki niemające osobowości prawnej, czyli o 7,7% więcej niż w końcu 2004 roku. W powiatach chrzanowskim i oświęcimskim odnotowano najwyższy odsetek tych osób, po 22,8% ogółu podmiotów powiatu.

Wykr. 5.2. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według form prawnych w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

Ź r ó d ł o: opracowanie własne US Kraków.

Wśród osób prawnych i jednostek niemających osobowości prawnej podregionu było 2059 spółek handlowych, co stanowiło znaczny wzrost w stosunku do 2004 roku (o 22,4%). W podziale terytorialnym podregionu najwięcej spółek handlowych zarejestrowanych było w powiatach chrzanowskim i oświęcimskim, które w sumie stanowiły ponad połowę (50,8%) tych osób w podregionie.

Prawie 76% spółek handlowych podregionu oświęcimskiego stanowiły spółki kapitałowe (1562), na które składało się 1511 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz 51 spółek akcyjnych. W stosunku do stanu z końca grudnia 2004 roku zwiększyła się o 17,2% liczba spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, zmalała natomiast o 3,8% liczba spółek akcyjnych. W strukturze spółek handlowych według form prawnych w powiatach największy odsetek spółek z ograniczoną odpowiedzialnością wystąpił w powiecie chrzanowskim - 78,2% ogółu spółek handlowych tego powiatu. Natomiast wśród 51 spółek akcyjnych podregionu, 14 zarejestrowanych było w powiecie chrzanowskim, a po 13 w powiatach olkuskim i wadowickim.

Do spółek handlowych zalicza się również spółki osobowe, których w podregionie oświęcimskim zarejestrowanych było 497 w końcu 2009 roku, czyli o 46,2% więcej niż sześć lat temu. Wśród nich najliczniejszą grupę (455) stanowiły spółki jawne, których liczba w ciągu sześciu lat wzrosła o 35,8%. W powiecie wadowickim 1/3 spółek handlowych reprezentowana była przez spółki osobowe, których liczba

w stosunku do stanu z 2004 roku zwiększyła się prawie o połowę. W powiecie suskim natomiast liczba spółek osobowych w ciągu sześciu lat wzrosła dwukrotnie.

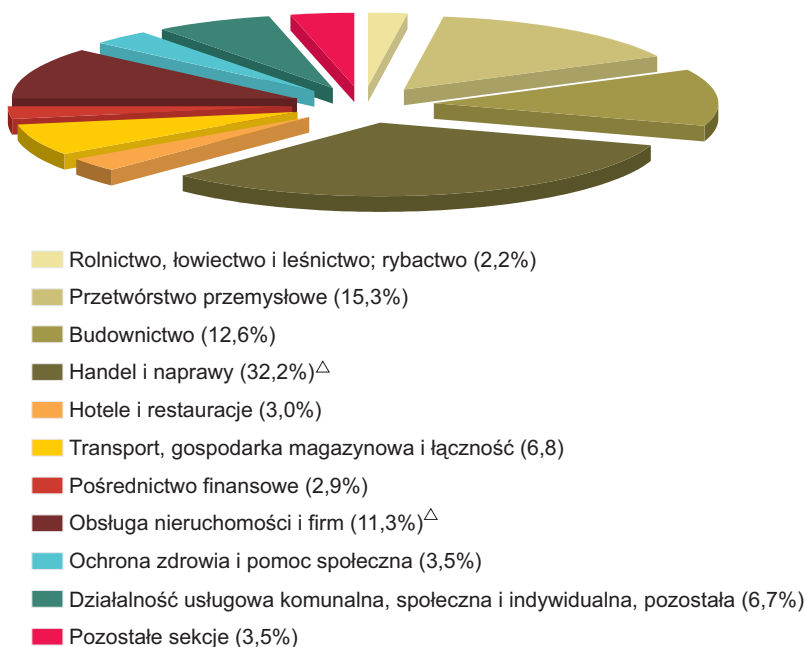
Wśród ogółu spółek handlowych odnotowano 246 spółek z udziałem kapitału zagranicznego (w 2004 roku - 207), które zlokalizowane były przede wszystkim na terenach powiatów oświęcimskiego i wadowickiego (po 66 spółek) oraz chrzanowskiego (57).

Ponadto według stanu w dniu 31 XII 2009 roku w podregionie oświęcimskim zarejestrowanych było 166 spółdzielni (o 5 mniej niż sześć lat temu), 6 przedsiębiorstw państwowych (w końcu 2004 roku było ich 22) oraz 1202 fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne (wzrost do stanu z końca 2004 roku o 26,3%).

Wśród podmiotów podregionu zajmujących się działalnością przemysłową według stanu w końcu 2009 roku 84,3% stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (7627 jednostki), działało 1378 spółek, w tym 790 spółek cywilnych i 573 handlowe, funkcjonowały 24 spółdzielnie i 2 przedsiębiorstwa państwowe. W dominującej sekcji przetwórstwo przemysłowe udział osób fizycznych wyniósł 85,1% i jednocześnie stanowił 99,8% wszystkich osób fizycznych należących do przemysłu. Omawiana sekcja skupiła też 95,1% wszystkich przemysłowych spółek, 23 spółdzielnie z 24 funkcjonujących w przemyśle oraz wszystkie przedsiębiorstwa państwowe. W podziale terytorialnym podregionu większość podmiotów przemysłowych działała na terenie powiatu wadowickiego koncentrując 41,3% osób fizycznych, 29,2% spółdzielni oraz 27,3% spółek.

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2004 przez podmioty podregionu oświęcimskiego według stanu w dniu 31 XII 2009 roku prawie 1/3 jednostek (18892) zajmowała się handlem i naprawami. Największą popularnością cieszyły się usługi związane z handlem detalicznym (12715 jednostek - 67,3% ogółu podmiotów należących do tej sekcji), w tym sprzedażą detaliczną prowadzoną poza siecią sklepową, przeważnie na straganach i targowiskach, a także sprzedażą detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych. Handlem hurtowym zajmowało się 3714 jednostek, tj. 19,7% podmiotów omawianej sekcji. Natomiast sprzedaż, obsługę i naprawę pojazdów samochodowych prowadziło 2463 podmiotów (13,0%), w tym prawie połowa jednostek świadczyła usługi związane z konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych; pomoc drogową.

Wykr. 5.3. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji PKD 2004 w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Kolejną sekcją najliczniej reprezentowaną przez podmioty podregionu oświęcimskiego było przetwórstwo przemysłowe (8945 jednostek - 15,3%). Produkcją drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny zajmowało się 1171 podmiotów (19,8% wszystkich jednostek zakwalifikowanych do tej sekcji), w tym ponad 96% podmiotów, głównie z powiatu suskiego, produkowało wyroby stolarskie i ciesielskie dla budownictwa, wyroby tartaczne, opakowania drewniane oraz pozostałe wyroby z drewna, wyroby z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania. Produkcją mebli; pozostałą działalnością produkcyjną zajmowało się 1552 podmiotów (17,4%), spośród których ponad 83%, głównie na terenie powiatu wadowickiego, produkowała meble. Kalwaria Zebrzydowska i okolice w powiecie wadowickim są znanym małopolskim „zagłębem meblarskim”. Trzecim znaczącym działem przetwórstwa przemysłowego podregionu pod względem liczby podmiotów (1328 - 14,8%) jest produkcja skór wyprawionych i wyrobów z nich, w tym przede wszystkim produkcja obuwia, którą zajmuje się prawie 96% jednostek, głównie z terenu powiatu wadowickiego.

Z branżą budowlaną związanych było 7416 podmiotów, tj. 12,7% ogółu jednostek rejestru REGON. Działalnością związaną ze wznoszeniem kompletnych budynków i budowli lub ich części; inżynierią lądową i wodną zajmowała się prawie połowa firm budowlanych, spośród których co druga świadczyła usługi w zakresie wykonywania robót ogólnobudowlanych związanych ze wznoszeniem budynków. Wykonywaniem robót budowlanych wykończeniowych trudniło się ponad 30% wszystkich jednostek zakwalifikowanych do tej sekcji.

Obsługą nieruchomości, wynajmem i usługami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej zajmowało się 6621 podmiotów (11,3%). W sekcji tej dominowała głównie działalność gospodarcza pozostała prowadzona przez 4430 podmiotów (65,4%), w ramach której prawie 30% jednostek prowadziło działalność komercyjną gdzie indziej nie sklasyfikowaną. 1/4 firm zajmowała się działalnością prawniczą, rachunkowo-księgową; doradztwem; zarządzaniem holdingami, w tym prawie połowa działalnością rachunkowo-księgową (15,3%). A obsługą nieruchomości trudniło się 24,2% przedsiębiorstw tej sekcji.

Prawie 7% podmiotów specjalizowało się w usługach związanych z transportem, gospodarką magazynową i łącznością (3976 jednostek). Działalność w obrębie tej sekcji związana była przede wszystkim z transportem lądowym prowadzonym przez 3392 firmy, w tym drogowym towarów (3/4 jednostek), a także działalnością taksówek osobowych - 39 podmiotów (9,6% jednostek).

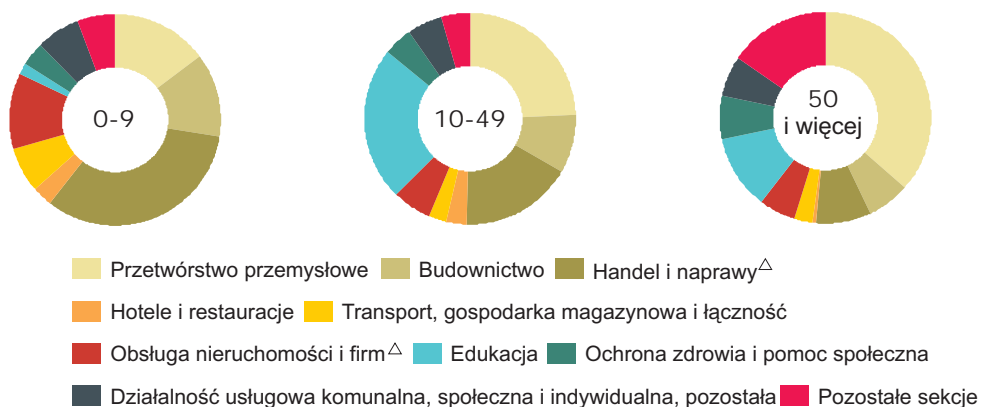
Pod względem liczby pracujących (faktycznej lub przewidywanej w momencie rejestracji lub po wprowadzanych przez podmiot zmianach) dominowały niezmiennie od lat podmioty bardzo małe - mikroprzedsiębiorstwa (o liczbie pracujących do 9 osób), które stanowiły w końcu 2009 roku 95,0% ogółu zarejestrowanych jednostek. Podmioty o liczbie pracujących 10-49 osób stanowiły 4,2%, a jednostki średnie i duże (o liczbie pracujących powyżej 50 osób) - 0,8%. W porównaniu ze stanem z końca 2004 roku odnotowano wzrost liczby najmniejszych przedsiębiorstw - o 2,4%, podmiotów o liczbie pracujących 10-49 osób - o 15,5%, a jednostek średnich i dużych - spadek o 4,7%.

W grupie podmiotów zaliczanych do mikroprzedsiębiorstw najliczniej reprezentowana była sekcja handel i naprawy (33,1% tego typu podmiotów), przetwórstwo przemysłowe (14,7%) oraz budownictwo (12,9%). Wśród podmiotów o liczbie pracujących 10-49 osób najwięcej jednostek prowadziło działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym (24,4%), edukacją (23,7%), a także

handlem i naprawami (17,3%). W grupie podmiotów średnich i dużych (rozpatrywanych łącznie) dominowało przetwórstwo przemysłowe o udziale 36,5%.

Rozpatrując podmioty zajmujące się działalnością przemysłową pod względem liczby pracujących, podobnie jak dla wszystkich jednostek REGONU podregionu, dominują najmniejsze przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób stanowiąc 90,9% firm przemysłowych. Podmioty o liczbie pracujących 10-49 osób stanowiły 6,9%, a jednostki średnie i duże (o liczbie pracujących powyżej 50 osób) – 2,2%. Analizując udział jednostek przemysłowych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw pod względem liczby pracujących sytuacja wygląda odwrotnie. Najwięcej było firm przemysłowych o największej liczbie pracujących (powyżej 50 osób), które koncentrują 41,0% ogółu firm o tej liczbie pracujących, wśród jednostek o liczbie pracujących 10-49 osób stanowiły 1/4, a pośród wszystkich mikroprzedsiębiorstw – 14,8%. Porównując struktury powiatów najmniejsze przedsiębiorstwa dominowały w powiecie suskim, gromadząc 93,7% ogółu firm tego powiatu, przedsiębiorstwa o liczbie pracujących 10-49 osób najliczniej występowały w powiecie oświęcimskim – 8,9%, a największe jednostki – w powiecie olkuskim – 3,4%.

Wykr. 5.4. Struktura podmiotów według liczby pracujących i sekcji PKD 2004 w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

W 2009 roku zarejestrowano 4910 nowych podmiotów gospodarczych, w tym większość, bo ponad 90% stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Wpis do rejestru uzyskało także m.in. 178 spółek cywilnych oraz 115 spółek handlowych. W porównaniu z rokiem 2004 zarejestrowało się o 47,7% więcej jednostek. W podziale terytorialnym najwięcej firm rejestrowało się

w powiecie wadowickim, stanowiło to 26,2% ogółu nowozarejestrowanych jednostek podregionu, a w stosunku do 2004 roku utworzyło się o 88,3% więcej firm w powiecie.

Przedsiębiorcy, decydując się na utworzenie nowej firmy, podejmują najczęściej działalność niewymagającą dużych nakładów finansowych na jej rozpoczęcie i taką, z której można osiągnąć w krótkim czasie jak najwyższy zysk. Dlatego najczęściej nową działalność rozpoczynano w zakresie handlu. W sekcji tej zarejestrowano 1562 podmioty (31,8% ogółu nowozarejestrowanych). W dalszej kolejności najwięcej podmiotów, w omawianym okresie, zarejestrowano w sekcjach charakteryzujących się dużą rotacją, tj.: budownictwo – 801 (16,3%) oraz obsługa nieruchomości i firm – 673 (13,7%).

W ciągu omawianego roku usunięto z rejestru 4142 jednostki prawne, w tym 3843 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, 209 spółek cywilnych i 31 spółek handlowych. W 2009 roku ponad dwukrotnie więcej firm zakończyło działalność niż w 2004 roku. W podziale terytorialnym najwięcej firm wyrejestrowało się w powiecie wadowickim i było to 25,1% ogółu wyrejestrowanych jednostek podregionu.

Największą liczbę zlikwidowanych podmiotów odnotowano w sekcjach: handel i naprawy – 1428 (34,5% ogółu wyrejestrowanych), przetwórstwo przemysłowe – 733 (17,7%) oraz budownictwo – 539 (13,0%).

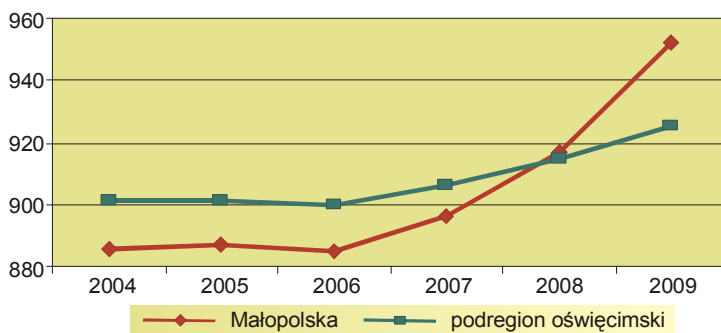
Wpisano 605 nowych podmiotów prowadzących działalność przemysłową, które stanowiły 12,3% wszystkich nowozarejestrowanych, a wyłączono z ewidencji 737 jednostek (17,8% wykreślonych). Wśród powiatów największy ruch wystąpił w powiecie suskim, w którym nowe firmy przemysłowe stanowiły 17,8% ogółu wpisanych w tym powiecie, a wyłączone jednostki przemysłowe – 29,9%.

W 2009 r. stabilność, mierzona stosunkiem liczby jednostek wykreślonych z rejestru do liczby jednostek nowo powstałych w podregionie oświęcimskim wyniosła 84,4% przy średniej dla województwa małopolskiego – 60,8%. Najwyższą stabilnością, w porównaniu z przeciętną wartością dla podregionu, charakteryzowały się podmioty gospodarki narodowej w powiatach oświęcimskim (78,4%), wadowickim (80,9%) oraz chrzanowskim (82,2%). Natomiast najwyższe, czyli najmniej korzystne wartości wskaźnik ten osiągnął w powiecie olkuskim (96,1%) oraz suskim (86,4%).

Koncentracja podmiotów gospodarczych, wyrażająca się w ich liczbie na 1 km² powierzchni w 2009 roku w podregionie oświęcimskim wyniosła 21, podobnie jak w Małopolsce. Wśród powiatów najwyższy wskaźnik, przekraczający przeciętny dla podregionu odnotowano w powiatach oświęcimskim (32 podmioty na 1 km² powierzchni powiatu), chrzanowskim (30) oraz wadowickim (24). Natomiast niższe wartości wystąpiły w powiatach olkuskim (19) oraz suskim (11). W porównaniu z 2004 rokiem, koncentracja podmiotów nie uległa większym zmianom, utwierdzając iż podregion oświęcimski należy do podregionów o wysokim stopniu koncentracji podmiotów, plasuje się na drugim miejscu za miastem Kraków.

Podobnie wskaźnik przedsiębiorczości podregionu oświęcimskiego jest jednym z najwyższych w Małopolsce. O poziomie przedsiębiorczości w danym rejonie świadczy liczba podmiotów na 10 tys. ludności zamieszkałej na tym terenie. W końcu 2009 roku wskaźnik ten wyniósł 925, a w 2004 roku - 901. Na przestrzeni lat 2004-2007 wskaźnik dla podregionu oświęcimskiego kształtował się powyżej przeciętnej wartości dla województwa, natomiast w ostatnich dwóch latach był niższy niż w Małopolsce. W podziale terytorialnym najwyższe wartości wskaźnik osiągał w powiatach olkuskim - 1024 podmioty na 10 tys. ludności i wadowickim - 987. W stosunku do roku 2004 zwiększył się najbardziej w powiatach oświęcimskim, kiedy to wynosił 818, a w 2009 roku - 859 oraz chrzanowskim (831 - w 2004 roku, 868 - w 2009 roku).

Wykr. 5.5. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

5.2. Aktywność gospodarcza regionu

Podregion oświęcimski uznawany jest za region tradycyjnych gałęzi przemysłu, często określanych mianem schyłkowych. Z racji położenia geograficznego, jak i w przeszłości w podziałach administracyjnych przynależności do Śląska, gospodarka regionu oparta jest w dużej mierze na bazie surowców mineralnych występujących na tym terenie i ich przetwórstwie. Sąsiedztwo Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, jak i Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego wpływa na rozwój regionu. W obecnej sytuacji, dynamicznych zmian w gospodarce, wchodzących nowych technologii wypierających tradycyjne branże przemysłowe, podregion oświęcimski stara się zwiększać atrakcyjność inwestycyjną swego terenu, rozwijać przedsiębiorczość, aby stać się bardziej konkurencyjnym regionem i przyciągać nowe firmy, kapitał, poszerzać rynek pracy. W tym celu władze lokalne starają się tworzyć na swych terenach strefy aktywności gospodarczej, które mają służyć m.in. przełamaniu monokultury regionalnego przemysłu, tworzeniu warunków sprzyjających ożywieniu gospodarczemu. Strefy aktywności gospodarczej są to wydzielone i przygotowane do inwestycji obszary, odpowiadające zapotrzebowaniom potencjalnych inwestorów. Posiadają kluczowe znaczenie dla wzrostu poziomu inwestycji komercyjnych, w istotny sposób zwiększają atrakcyjność inwestycyjną regionu, rozwijają przedsiębiorczość i kreują nowe miejsca pracy. Gminy, dostrzegając pozytywne efekty działania takich stref, scalają nowe tereny, budują infrastrukturę techniczną, a także zmieniają przeznaczenie terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, dzięki czemu liczba stref aktywności gospodarczej stale wzrasta².

I tak np. powstała w 2005 roku strefa w powiecie chrzanowskim o nazwie Chrzanowsko-Trzebiński Park Przemysłowy³. Park powstał dzięki porozumieniu gmin Chrzanów, Trzebinia oraz Spółką Restrukturyzacji Kopalń S.A., Agencją Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A., którą ta ostatnia zarządza. W skład Parku wchodzi obszary, które przekazały wymienione wyżej instytucje o łącznej powierzchni 55,5 ha. Są to zarówno tereny niezabudowane, jak również nieruchomości zabudowane obiektami przemysłowymi (hale, magazyny, obiekty biurowe, budowle, szyby pokopalniane itp.). Podstawowym zadaniem Parku jest doprowadzenie do gospodarczego wzrostu regionu i zmniejszenia bezrobocia, poprzez kreowanie

² <http://www.wrotamalopolski.pl>

³ <http://www.armz.pl/park.php>

i rozwijanie przemysłu zaawansowanych technologii, wspieranie transferu i komercjalizacji technologii, stymulowanie procesów innowacyjnych oraz szeroko rozumianej przedsiębiorczości. Misją Agencji Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A. jest utworzenie Chrzanowsko-Trzebińskiego Parku Przemysłowego w celu pobudzenia lokalnej przedsiębiorczości, tworzenie nowych, trwałych miejsc pracy, stworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i do inwestowania przez potencjalnych inwestorów dzięki efektywnemu zarządzaniu majątkiem produkcyjnym oraz świadczenie usług infrastrukturalnych i doradczych. Do zadań Agencji będzie także należało aplikowanie o środki na dotacje strukturalne związane z rozwojem Parku Przemysłowego.

Drugim przykładem może być Miejska Strefa Aktywności Gospodarczej "Nowe Dwory" w Oświęcimiu⁴. Strefa docelowo obejmować będzie tereny inwestycyjne o powierzchni ok. 45 ha (z możliwością ich poszerzenia o następne 40 ha), z czego miasto jest właścicielem 7,5 ha. W ramach Strefy oferowane są cztery obszary inwestycyjne niezabudowane. Działa także Oświęcimski Inkubator Przedsiębiorczości, który jest integralnym elementem Strefy. Jednym z elementów działalności Strefy jest projekt „Zintegrowany Rozwój Miejskiej Strefy Aktywności Gospodarczej NOWE DWORY w Oświęcimiu” współfinansowany ze środków programu Phare SSG 2003 Unii Europejskiej.

Inną formą aktywności propagującą i rozwijającą lokalną przedsiębiorczość są tzw. instytucje otoczenia biznesu (IOB). Do tych instytucji należą m.in.: agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, fundacje, ośrodki szkoleniowo-doradcze, np. ośrodki wspierania przedsiębiorczości, centra wspierania biznesu, fundusze i organizacje reprezentujące przedsiębiorców, instytucje proinnowacyjne, np. centra transferu technologii, instytuty i ośrodki badawczo-rozwojowe oraz inkubatory przedsiębiorczości i inkubatory technologiczne, centra i parki naukowo-technologiczne itp. Do zadań tych instytucji należy: wspieranie przedsiębiorczości, ułatwianie rozpoczynania działalności gospodarczej oraz pomoc nowotworzonym przedsiębiorstwom⁵.

Na terenie podregionu oświęcimskiego działa wspomniana wcześniej Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A. w Chrzanowie, która poza zarządzaniem terenami Chrzanowsko-Trzebińskiego Parku Przemysłowego, prowadzi działalność

⁴ <http://www.wrotamalopolski.pl>

⁵ Informator Instytucje otoczenia biznesu i jednostki naukowo-badawcze w Małopolsce, Małopolski Urząd Marszałkowski, Kraków 2008.

doradczo-informacyjną dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz osób bezrobotnych planujących uruchomienie własnej działalności gospodarczej. Oferuje doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, pomoc w zakresie aplikacji o środki z Unii Europejskiej, pośrednictwo w uzyskaniu korzystnych pożyczek i poręczeń kredytowych, organizację szkoleń.

W powiecie olkuskim działa Agencja Rozwoju Regionu Kluczewskiego S.A., która działa na rzecz społeczności lokalnej. Uczestniczy w projekcie szkoleniowo-badawczym „Badanie potrzeb i barier rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw w województwie małopolskim”. Poza tym świadczy usługi szkoleniowe, doradcze, informacyjne.

Innym przykładem lokalnej aktywności jest Chrzanowska Izba Gospodarcza z siedzibą w Chrzanowie, która jest zrzeszeniem osób – przedsiębiorców prywatnych, działających w zakresie handlu, produkcji. Podejmuje działania zmierzające do rozwoju przedsiębiorczości w różnych formach organizacyjnych, gromadzi i upowszechnia informacje dotyczące nawiązywania kontaktów gospodarczych, udziela podmiotom gospodarczym pomocy w rozwiązywaniu problemów. Izba realizuje swoje zadania statutowe poprzez: promocję inicjatyw gospodarczych, organizowanie konferencji, targów, konkursów.

Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej Sp. z o. o. jest spółką samorządów Ziemi Oświęcimskiej powołaną do promowania lokalnego rozwoju gospodarczego. Zasięgiem swego działania obejmuje powiaty: oświęcimski, wadowicki, chrzanowski, suski, olkuski. Świadczy usługi doradcze dla przedsiębiorców – przede wszystkim w zakresie aplikowania o środki finansowe, organizacji szkoleń finansowanych ze środków UE. Zarządza m.in. Oświęcimskim Inkubatorem Przedsiębiorczości.

W powiecie chrzanowskim działa Lokalne Okienko Przedsiębiorczości w Trzebini, które udziela informacji osobom chcącym rozpocząć działalność gospodarczą oraz mikro, małym i średnim przedsiębiorcom. Pomoc dotyczy informacji o możliwościach pozyskiwania środków pomocowych dla firm.

ROZDZIAŁ 6. Potencjał gospodarczy

6.1. Produkcja sprzedana przemysłu⁶

Produkcja przemysłowa regionu oświęcimskiego koncentruje się wokół tradycyjnych branż, zarówno ciężkiego, jak i lekkiego przemysłu, a także oparta jest w dużej mierze na bazie surowców mineralnych występujących na tym terenie, jak górnictwo węgla kamiennego, górnictwo rud żelaza, wydobywanie kamienia, żwiru, piasku i gliny. Region ten Małopolski jest ważnym ośrodkiem przemysłu metalowego, chemicznego, paliwowo-energetycznego, maszynowego, włókienniczego, spożywczego, meblarskiego, obuwniczego.

Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług przedsiębiorstw przemysłowych podregionu oświęcimskiego w 2008 roku wyniosły 12167 mln zł (w bieżących cenach bazowych), co stanowiło 21,9% wartości produkcji sprzedanej w województwie małopolskim. Prawie 90% przychodów przemysłowych pochodziła od sektora prywatnego. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat, biorąc pod uwagę strukturę sprzedaży produkcji przemysłowej według podregionów Małopolski, udział podregionu oświęcimskiego zmniejszył się o 2,3 pkt proc. W 2004 roku podregion oświęcimski plasował się na drugim miejscu za miastem Kraków, a w 2008 roku nieco większą sprzedaż odnotował także podregion krakowski, co spowodowało przesunięcie podregionu oświęcimskiego na trzecią pozycję.

W 2008 roku ponad 94% przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług wypracowały jednostki przemysłu zaliczane (według PKD 2004) do sekcji Przetwórstwo przemysłowe, a wśród nich 16,0% pochodziło od przedsiębiorstw produkujących metale, 13,3% - wyroby chemiczne, 11,0% - artykuły spożywcze i napoje, 9,5% - wyroby gumowe i z tworzyw sztucznych. W porównaniu z 2004 rokiem zmniejszył się udział produkcji sprzedanej górnictwa o 2,6 pkt proc. do poziomu 2,3% (w 2008 roku) ogólnych przychodów przemysłowych podregionu na korzyść przetwórstwa przemysłowego, gdzie odnotowano w tym czasie wzrost udziału sprzedaży o 2,7 pkt proc. Wśród działań przetwórstwa przemysłowego o znaczącym udziale produkcji w stosunku do 2004 roku zwiększył się udział

⁶ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

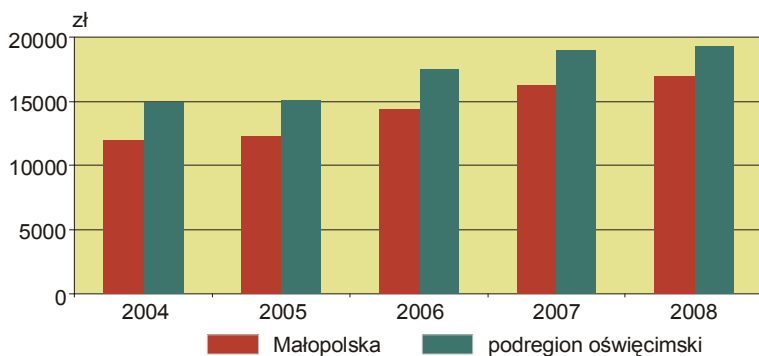
produkcji wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (o 1,2 pkt proc.), a zmniejszył udział produkcji artykułów spożywczych i napojów (o 2,5 pkt proc.).

Na przestrzeni lat 2004-2008 wśród powiatów należących do podregionu oświęcimskiego najwyższy poziom sprzedaży przemysłowej uzyskiwały przedsiębiorstwa powiatu oświęcimskiego (ok. 30% wartości sprzedaży podregionu) oraz powiatu olkuskiego i chrzanowskiego (w granicach 20-25%).

Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca podregionu oświęcimskiego (w bieżących cenach bazowych), obserwowana w ostatnich pięciu latach, była wyższa niż średnia wartość dla Małopolski. W 2008 roku przedsiębiorstwa przemysłowe podregionu oświęcimskiego sprzedały swoją produkcję w kwocie 19240 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca, podczas gdy w województwie na 1 małopolanina przypadało 16944 zł.

Wskaźnik ten w rankingu podregionów Małopolski uplasował podregion oświęcimski na drugiej pozycji za miastem Kraków (27178 zł). Biorąc pod uwagę wszystkie 66 podregionów Polski, zarówno wartość produkcji sprzedanej, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca klasyfikuje podregion oświęcimski na 27 miejscu, czyli w pierwszej połowie, przy średniej krajowej produkcji 22816 zł przypadającej na jednego Polaka. Rozpatrując natomiast poziom omawianego wskaźnika w poszczególnych powiatach podregionu oświęcimskiego, w 3 z nich (chrzanowskim, olkuskim, oświęcimskim) kształtował się on powyżej przeciętnej dla podregionu, a najwyższy był w powiecie olkuskim - 26291 zł.

Wykr.6.1. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w zł
(bieżące ceny bazowe)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDR, US Kraków.

6.2. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach⁷

W 2008 roku na terenie podregionu oświęcimskiego przedsiębiorstwa zainwestowały 1219 mln zł (w cenach bieżących) w celu stworzenia nowych środków trwałych lub ulepszenia istniejących obiektów majątku trwałego. Było to o 21,2% więcej niż w 2004 roku. Z sektora prywatnego pochodziło 70,4% środków i porównaniu z 2004 rokiem zmniejszyły się one o ponad 10 pkt proc. Nakłady poniesione przez przedsiębiorstwa na obszarze regionu oświęcimskiego stanowiły 14,0% ogółu nakładów wojewódzkich i dały trzecią pozycję wśród podregionów Małopolski, za miastem Kraków i podregionem krakowskim. W 2004 roku udział ten wynosił 19,8% lokując omawiany podregion na drugim miejscu, tuż za miastem Kraków. Wśród powiatów podregionu największe inwestycje przedsiębiorstwa poczyniły na terenie powiatu chrzanowskiego (336 mln zł) oraz oświęcimskiego (328 mln zł), co stanowiło ponad połowę nakładów podregionu. Na przestrzeni lat 2004-2008 sukcesywnie coraz większe kwoty inwestowano na terenie powiatów: oświęcimskiego, olkuskiego oraz wadowickiego. W powiecie chrzanowskim wartość inwestycji wahała się, naprzemiennie co rok zwiększając się i zmniejszając, pomimo to były to największe nakłady w podregionie. Najmniej inwestowano w powiecie suskim, w którym nakłady nie przekraczały 7% ogółu wartości dla podregionu.

Tabl.6.1. Inwestycje w przedsiębiorstwach

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):					
w milionach złotych	1006,1	922,4	986,3	1033,9	1219,3
na 1 mieszkańca w zł	1591	1458	1561	1636	1928
Udział w nakładach inwestycyjnych (ceny bieżące) w %:					
rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa; rybactwa	0,4	0,8	0,7	0,9	0,3
przemysłu i budownictwa ...	85,0	78,2	77,7	75,0	79,4
usług rynkowych	13,3	18,9	18,6	21,9	18,6
usług nierynkowych	1,3	2,1	3,0	2,2	1,7

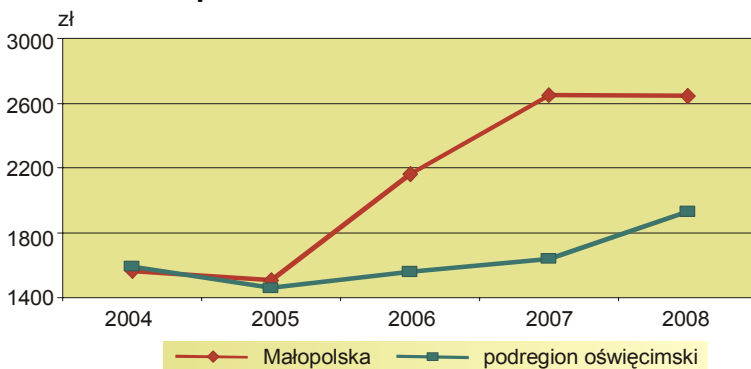
Źródło: Bank Danych Regionalnych.

⁷ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

W ciągu ostatnich pięciu lat w Małopolsce ponad połowa nakładów stanowiła inwestycje przedsiębiorstw przemysłowych, obejmujących trzy sekcje PKD 2004, tj. Górnictwo, Przetwórstwo przemysłowe oraz Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę. Natomiast w podregionie oświęcimskim firmy należące do przemysłu zainwestowały 3/4 ogółu nakładów podregionu. Udział tych środków zmniejszał się co roku, od 84,4% w 2004 roku do 74,1% w 2007 roku, a w 2008 roku zwiększył się do 77,3%. Na przetwórstwo przemysłowe w tym czasie przeznaczano stopniowo coraz mniej środków od 68,8% w 2004 roku do 50,1% w 2008 roku. Inwestycje przemysłowe podregionu oświęcimskiego stopniowo zmniejszały swój udział w stosunku do nakładów wojewódzkich w tą dziedzinę. W 2004 roku stanowiły 30,3%, podczas gdy w 2007 roku już tylko 16,7%, a w 2008 roku zwiększyły swój udział o 7,2 pkt proc.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca podregionu oświęcimskiego stopniowo zwiększały się na przestrzeni lat 2004-2008 osiągając poziom 1928 zł w 2008 roku. W 2004 roku wyniosły 1591 zł i nieznacznie przewyższały średnią wielkość dla Małopolski oraz dla innych podregionów województwa, za wyjątkiem miasta Kraków. Natomiast w 2008 roku wskaźnik ten obniżył się, kształtując się poniżej średniej wojewódzkiej, jak i za miastem Kraków oraz podregionem krakowskim. W ciągu pięciu ostatnich lat najwięcej wydatkowano w przeliczeniu na mieszkańca powiatu - znacznie powyżej przeciętnej wielkości dla podregionu - w powiatach chrzanowskim i olkuskim, a także w powiecie oświęcimskim w roku 2005 oraz latach 2007-2008.

Wykr.6.2. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDR, US Kraków.

6.3. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach⁸

Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach podregionu oświęcimskiego na przestrzeni lat 2004-2008 stopniowo wzrastała i według stanu w dniu 31 XII 2008 roku osiągnęła 14181 mln zł (w bieżących cenach bazowych). W stosunku do stanu z 2004 roku wartość środków wzrosła o 20,7%, a w porównaniu 2007 rokiem - o 7,2%. Ponad połowa (53,6%) środków trwałych podregionu znajdowała się w jednostkach sektora prywatnego, ale o 2,9 pkt proc. mniej niż w 2004 roku. Pomimo wzrostu wartości środków trwałych w ciągu ostatnich 5 lat, ich udział w wartości wojewódzkich środków trwałych zmalał o 0,9 pkt proc. do poziomu 17,1% w 2008 roku. Jednak biorąc pod uwagę podregiony Małopolski, wartość środków trwałych podregionu oświęcimskiego plasuje go na drugim miejscu za miastem Kraków. Wśród powiatów regionu oświęcimskiego najwięcej, bo łącznie ponad 80% środków trwałych, znajdowało się w powiatach: chrzanowskim (38,0%), oświęcimskim (26,2%) oraz olkuskim (18,0%).

**Tabl.6.2. Środki trwałe w przedsiębiorstwach
(w bieżących cenach bazowych)
Stan w dniu 31 XII**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008
Wartość brutto środków trwałych:					
w milionach złotych	11752	12006	12764	13232	14181
na 1 mieszkańca w zł	18575	18993	20193	20926	22391
Udział w wartości brutto środków trwałych w %:					
rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa; rybactwa	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8
przemysłu i budownictwa	78,9	77,5	80,3	74,8	77,1
usług rynkowych	18,1	19,4	16,7	22,0	19,7
usług nierynkowych	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4

Źródło: Bank Danych Regionalnych.

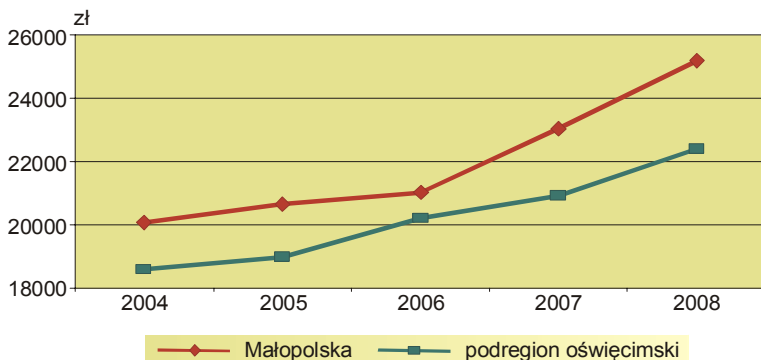
W podregionie oświęcimskim 3/4 wartości środków trwałych należało do przedsiębiorstw przemysłowych, a w województwie małopolskim tylko połowa. Na

⁸ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2004 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

przestrzeni ostatnich pięciu lat nieznacznie zmalał (o 1,9 pkt proc.) udział środków trwałych zlokalizowanych w przemyśle sięgając w 2008 roku 76,3% ogółu środków podregionu oświęcimskiego. Wartość środków trwałych przedsiębiorstw należących do przemysłu omawianego podregionu w końcu 2008 roku wynosiła 10815 mln zł (w bieżących cenach bazowych) i w porównaniu ze stanem z 2004 roku wzrosła o 17,7%. Natomiast wartość środków trwałych firm należących do przetwórstwa przemysłowego według stanu w dniu 31 XII 2008 roku osiągnęła 5818 mln zł i zwiększyła się w ciągu pięciu lat o 10,3%, stanowiąc jednocześnie 41,0% ogółu środków podregionu.

Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach przypadająca na jednego mieszkańca podregionu oświęcimskiego w 2008 roku wyniosła 22391 zł i zwiększyła się w stosunku do 2004 roku, kiedy to przeciętnie na mieszkańca przypadało 18575 zł. Wartości te pozostawały jednak niższe niż średnia kwota dla województwa małopolskiego, ale na tle innych podregionów była znacząca, plasując podregion oświęcimski na drugim miejscu po mieście Kraków. W samym tylko powiecie chrzanowskim wskaźnik ten był prawie dwukrotnie wyższy (42164 zł) od przeciętnej dla podregionu, natomiast w powiatach oświęcimskim i olkuskim był zbliżony do przeciętnej kwoty podregionu. Biorąc pod uwagę wartość środków trwałych w przeliczeniu na 1 mieszkańca podregionu w 2008 roku we wszystkich 66 podregionach Polski, podregion oświęcimski lokował się w połowie rankingu na 33 pozycji. Natomiast rozpatrując ten wskaźnik dla wszystkich 379 powiatów Polski, powiat chrzanowski zajął 46 pozycję.

Wykr.6.3. Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zł (w bieżących cenach bazowych)
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDR, US Kraków.

6.4. Wyniki finansowe przedsiębiorstw⁹

Badane podmioty gospodarcze w 2008 roku osiągnęły przychody z całokształtu działalności w wysokości 19681,4 mln zł, co stanowiło 11,3% przychodów województwa małopolskiego. W strukturze osiągniętych przychodów dominowały przychody ze sprzedaży produktów – 66,0% i przychody ze sprzedaży towarów i materiałów – 29,9% ogółu. Przedsiębiorstwa powiatu oświęcimskiego i wadowickiego wypracowały ponad połowę przychodów podregionu.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności wyniosły 18693,0 mln zł i stanowiły 11,2% kosztów uzyskania przychodów w Małopolsce. Największy udział, bo prawie 70%, w generowaniu kosztów miał koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług).

Wynik finansowy brutto wyniósł 988,8 mln zł. Obciążenia wyniku finansowego brutto w kwocie 157,8 mln zł wpłynęły na ostateczny wynik finansowy netto, który ukształtował się na poziomie 831,0 mln zł.

Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe uzyskane przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie podregionu oświęcimskiego kształtowały się korzystniej niż dla wszystkich badanych na terenie Małopolski jednostek. Wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności w podregionie oświęcimskim wyniósł 95,0% wobec 95,6% w województwie. Wskaźnik rentowności obrotu brutto w podregionie ukształtował się na poziomie 5,0%, a w Małopolsce - 4,4%. Natomiast rentowność obrotu netto była o 0,6 pkt proc. wyższa niż w województwie i osiągnęła wartość 4,2%.

Wartość aktywów obrotowych przedsiębiorstw podregionu oświęcimskiego w końcu 2008 roku wyniosła 6514,6 mln zł, co stanowiło 12,5% aktywów obrotowych w województwie małopolskim. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych dominowały krótkoterminowe należności i roszczenia (42,9%) oraz inwestycje krótkoterminowe (30,9%).

Zobowiązania krótkoterminowe przedsiębiorstw regionu oświęcimskiego według stanu w końcu 2008 roku wynosiły 4009,4 mln zł, natomiast zobowiązania długoterminowe - 997,3 mln zł.

⁹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

6.5. Finanse publiczne

W 2008 roku jednostki samorządu terytorialnego podregionu oświęcimskiego uzyskały dochody ogółem w wysokości 1847,5 mln zł. Dochody budżetów gmin stanowiły 76,3%, a dochody powiatów 23,7% tej kwoty.

W strukturze dochodów przeważały dochody własne, których udział wyniósł 50,2%, tj. kwotowo 926,9 mln zł. Subwencja ogólna wyniosła 621,1 mln zł i stanowiła 33,6% ogółu dochodów, a dotacje celowe - 299,4 mln zł, tj. 16,2%.

Większość dochodów własnych pochodziło z podatków, w tym z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych - 47,7%, czyli 442,3 mln zł. Zdecydowaną większość (86,0%) subwencji ogólnej obejmowała część oświatowa wynosząca 534,2 mln zł, natomiast wśród dotacji przeważały środki z budżetu państwa - 93,5%, tj. 279,9 mln zł. Gminy pozyskały środki z budżetu Unii Europejskiej w wysokości ponad 7 mln zł.

Tabl. 6.3. Dochody budżetów jednostek samorządowych podregionu oświęcimskiego

WYSZCZEGÓLNIENIE a - 2004 b - 2008	Ogółem	Powiaty				
		chrzano- wski	olkuski	oświęci- mski	suski	wadowi- cki
w tys. zł						
Dochody ogółem	a 1232474,4 b 1847504,4	239968,8 357602,6	215466,8 328687,0	326446,9 477686,3	162265,5 253100,1	288326,4 430428,4
budżety gmin	a 935830,6 b 1409766,6	189820,8 287402,5	163800,7 249931,1	242673,2 353249,4	119948,1 187839,7	219587,8 331343,9
budżet powiatu	a 296643,8 b 437737,8	50148,0 70200,1	51666,1 78755,9	83773,7 124436,9	42317,4 65260,4	68738,6 99084,5
Dochody własne ogółem .	a 579143,9 b 926943,0	140212,1 216459,0	107856,5 183038,3	169543,7 265861,7	49884,4 82625,5	111647,2 178958,5
budżety gmin	a 501829,1 b 774475,7	124570,6 185770,8	95049,1 152545,6	147204,8 220883,4	41128,9 66550,7	93875,7 148725,2
budżet powiatu	a 77314,8 b 152467,3	15641,5 30688,2	12807,4 30492,7	22338,9 44978,3	8755,5 16074,8	17771,5 30233,3
Dotacje celowe ogółem ...	a 162600,6 b 299432,0	23507,8 50770,1	26533,8 46760,0	41993,9 69669,7	25340,5 54977,6	45224,6 77254,6
budżety gmin	a 102190,2 b 214928,7	15125,8 39653,6	16109,4 34754,5	25691,5 46033,8	15527,3 38849,0	29736,2 55637,8
budżet powiatu	a 60410,4 b 84503,3	8382,0 11116,5	10424,4 12005,5	16302,4 23635,9	9813,2 16128,6	15488,4 21616,8

Tabl. 6.3. Dochody budżetów jednostek samorządowych podregionu oświęcimskiego (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE a - 2004 b - 2008	Ogółem	Powiaty				
		chrzano- wski	olkuski	oświęci- mski	suski	wadowi- cki
	w tys. zł					
Subwencja ogólna a	490729,6	76249,0	81076,4	114909,5	87040,5	131454,2
b	621129,9	90373,6	98889,0	142155,2	115496,5	174215,6
budżety gmin a	331810,9	50124,4	52642,2	69777,1	63291,7	95975,5
b	420362,8	61978,2	62631,3	86332,5	82439,6	126981,2
budżet powiatu a	158918,7	26124,6	28434,2	45132,4	23748,8	35478,7
b	200767,1	28395,4	36257,7	55822,7	33056,9	47234,4

Rozpatrując budżety samych powiatów, w omawianym roku największe dochody rzędu 124,4 mln zł osiągnął powiat oświęcimski, a najmniejsze - 65,3 mln zł - powiat suski. Łącznie dochody budżetów powiatów wchodzących w skład podregionu oświęcimskiego wyniosły 437,7 mln zł.

Na 1 mieszkańca podregionu przypadało 2921 zł dochodów, przy czym z dochodów budżetów powiatów średnio 692 zł, a z budżetów gmin 2229 zł. Najwyższe dochody odnotowano w powiecie oświęcimskim - 812 zł, a najniższe w powiecie chrzanowskim - 550 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Biorąc pod uwagę budżety gmin, najwyższe dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Zembrzyce - 2876 zł, Oświęcim miasto - 2830 zł i Bolesław - 2811 zł, a dochody najniższe, nieprzekraczające 2000 zł, odnotowano w gminach: Libiąż, Alwernia, Babice i Wolbrom. Różnica między najwyższymi a najniższymi dochodami per capita, tj. między Zembrzycami a Libiążem wyniosła 1022 zł.

Największy wzrost dochodów na 1 mieszkańca na przestrzeni 5 lat, przekraczający 800 zł, wystąpił w gminach: Trzebinia (882 zł), Bukowno (857 zł) i Jordanów (817 zł). W Bukownie wypracowano największe dochody własne - 2100 zł per capita w 2008 roku (wobec 1327 zł w 2004 roku). Na drugim miejscu uplasowała się gmina Bolesław z 2058 zł, a na trzecim miasto Oświęcim z 2031 zł dochodów własnych per capita w omawianym roku. Świadczy to o szybkim rozwoju gospodarczym wyżej wymienionych gmin.

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego za 2008 rok wyniosły 1847,1 mln zł. Na budżety gmin przypadało 76,5% wydatków, a na budżety powiatów pozostałe 23,5%.

W układzie rodzajowym wydatki bieżące, na poziomie 1554,3 mln zł, stanowiły 84,1% wydatków ogółem. Pozostała kwota 292,9 mln zł przypadała na wydatki majątkowe. Prawie całość wydatków majątkowych (99,0%, tj. 290,0 mln zł) przeznaczono na inwestycje, natomiast wśród wydatków bieżących 43,8% stanowiły wynagrodzenia (680,5 mln zł).

Tabl. 6.4. Wydatki budżetów jednostek samorządowych podregionu oświęcimskiego

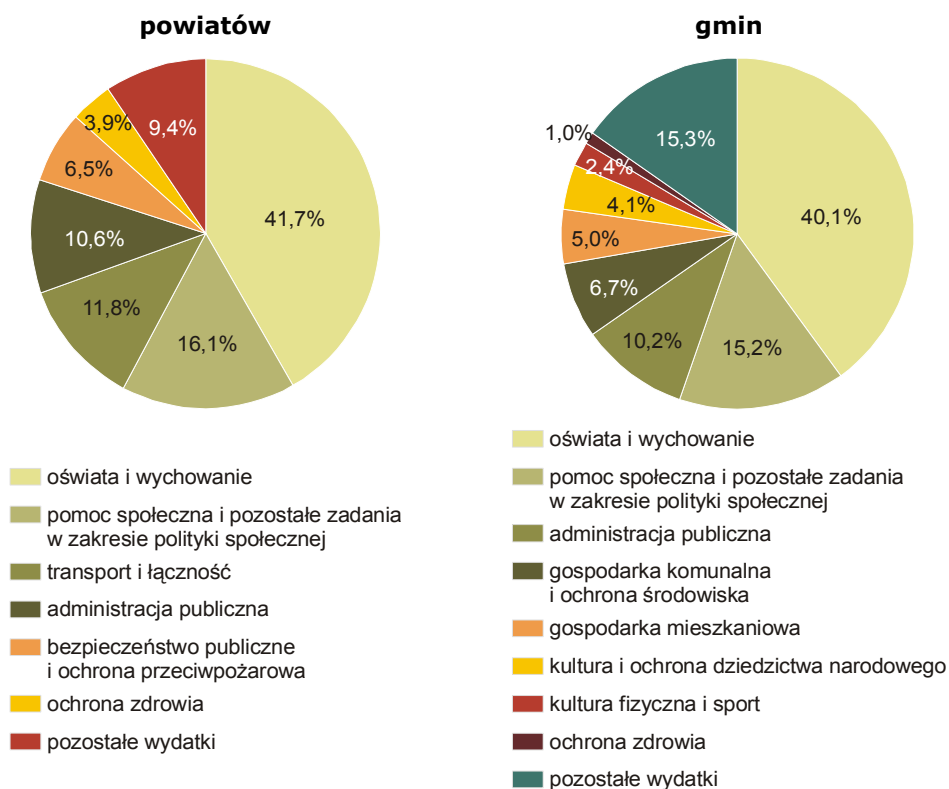
WYSZCZEGÓLNIENIE a - 2004 b - 2008	Ogółem	Powiaty				
		chrzano- wski	olkuski	oświęci- mski	suski	wadowi- cki
w tys. zł						
Wydatki ogółem	a 1257943,3	252806,6	218853,7	331866,5	167026,5	287390,0
	b 1847139,0	372087,1	320465,9	468940,8	259179,3	426465,9
budżety gmin	a 960817,5	204143,8	166008,2	248293,5	122630,2	219741,8
	b 1413358,2	302188,7	241070,2	347379,8	193858,7	328860,8
budżet powiatu	a 297125,8	48662,8	52845,5	83573,0	44396,3	67648,2
	b 433780,8	69898,4	79395,7	121561,0	65320,6	97605,1
w tym wydatki na inwestycje ogółem ¹ ..	a 160826,8	22883,4	21304,8	49574,3	28860,5	38203,8
	b 289965,0	56276,5	36896,1	83142,4	46901,9	66748,1
budżety gmin	a 138185,5	20497,3	18838,9	41955,4	23323,4	33570,5
	b 232230,4	47577,4	30863,5	60505,9	38848,6	54435,0
budżet powiatu	a 22641,3	2386,1	2465,9	7618,9	5537,1	4633,3
	b 57734,6	8699,1	6032,6	22636,5	8053,3	12313,1

¹ W 2004 r. łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych.

W rozbiciu na powiaty, analogicznie do dochodów, największe wydatki w 2008 roku poniesiono w powiecie oświęcimskim - 121,6 mln zł, a najmniejsze w powiecie suskim - 65,3 mln zł. Łącznie wydatki budżetów powiatów wchodzących w skład podregionu wyniosły 433,8 mln zł.

Analizując wydatki budżetów według działów, można stwierdzić, że największy udział miały wydatki na oświatę i wychowanie w wysokości 180,7 mln zł. Strukturę wydatków na różne cele przedstawia poniższy wykres.

Wykr. 6.4. Wydatki budżetów podregionu oświęcimskiego według działów w 2008 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDR, US Kraków.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca podregionu wydatkowano łącznie 2921 zł, w tym z budżetów powiatów - 686 zł, a z budżetów gmin - 2235 zł. Najbardziej znaczące wydatki zanotowano w powiatach oświęcimskim i suskim - po 793 zł, a najniższe w powiecie chrzanowskim - 548 zł per capita.

Duże dysproporcje w wydatkach przypadających na 1 mieszkańca wystąpiły w budżetach gmin. Najwięcej wydatkowano w gminie Trzebinia, bo 2948 zł, Mucharz (2862 zł) i miasto Oświęcim (2821 zł), a najmniej w Alwernii - 1795 zł, gminie wiejskiej Oświęcim (1847 zł) i Andrychowie (1923 zł). W przeważającej większości gmin wydatki przekroczyły 2000 zł/mieszkańca.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wyniósł 15,7%. Wśród powiatów największe inwestycje w 2008 r. prowadził powiat oświęcimski, wydatkując na 1 mieszkańca 148 zł. Równocześnie w czterech pozostałych

powiatach na inwestycje przekazano mniej niż 100 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca, przy czym najmniej w powiecie olkuskim - 53 zł.

Wśród gmin najbardziej kosztowne inwestycje w omawianym roku prowadziły Zembrzyce, wydając na 1 mieszkańca 991 zł. Do gmin przodujących w tej dziedzinie należały również: Lanckorona, Jordanów i Mucharz. Równocześnie w gminie Klucze na inwestycje przekazano tylko 67 zł na 1 mieszkańca.

Tabl. 6.5. Dochody, wydatki i wynik finansowy budżetów jednostek samorządowych podregionu oświęcimskiego

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2008	2004	2008	2004	2008
	dochody		wydatki		wynik finansowy	
	w tys. zł					
Podregion oświęcimski	1232474,4	1847504,4	1257943,3	1847139,0	-25468,9	365,4
Powiaty:						
chrzanowski	239968,8	357602,6	252806,6	372087,1	-12837,8	-14484,5
olkuski	215466,8	328687,0	218853,7	320465,9	-3386,9	8221,1
oświęcimski	326446,9	477686,3	331866,5	468940,8	-5419,6	8745,5
suski	162265,5	253100,1	167026,5	259179,3	-4761,0	-6079,2
wadowicki	288326,4	430428,4	287390,0	426465,9	936,4	3962,5

Rok 2008 jednostki samorządowe podregionu oświęcimskiego zamknęły dodatnim wynikiem finansowym w wysokości 365,4 tys. zł. Nadwyżkę budżetową wykazało 20 jednostek samorządowych: 17 gmin i 3 powiaty, a deficyt - pozostałe 22 gminy i 2 powiaty. Deficyt budżetowy gmin ogółem, w wysokości minus 3,6 mln zł, został pokryty nadwyżką budżetową powiatów wynoszącą łącznie niecałe 4 mln zł.

6.6. Udział podregionu oświęcimskiego w tworzeniu produktu krajowego brutto

W latach 2004-2007 podregion oświęcimski zajmował 32 pozycję wśród 66 podregionów Polski pod względem udziału w generowaniu produktu krajowego brutto, wypracowując w kolejnych latach omawianego okresu około 1,3% krajowej wartości PKB oraz około 17,3% produktu krajowego brutto województwa małopolskiego. W 2007 roku wartość PKB wytworzonego w podregionie oświęcimskim wynosiła 14742 mln zł (w cenach bieżących) i była wyższa o 10,3% w porównaniu z 2006 rokiem, a o 24,2% w stosunku do roku 2004.

Tabl. 6.6. Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007
OGÓŁEM w mln zł	11871	12478	13367	14742
Polska=100	1,3	1,3	1,3	1,3
Województwo=100	17,6	17,4	17,0	17,0
Rok poprzedni=100	103,6	105,1	107,1	110,3
Na 1 mieszkańca w zł	18796	19740	21146	23321
Polska=100	77,6	76,6	76,1	75,5
Województwo=100	91,0	89,8	87,7	88,2
Rok poprzedni=100	103,7	105,0	107,1	110,3

Ź r ó d ł o: *Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2007 r.*, GUS, US w Katowicach, Katowice 2009

Rozpatrując podregiony województwa małopolskiego na przestrzeni lat 2004-2007 większy wpływ na wielkość wolumenu PKB wytworzonego w województwie niż podregion oświęcimski miało tylko miasto Kraków, generując około 3,1% krajowej wartości PKB i około 42,5% wojewódzkiego produktu krajowego brutto.

W 2007 roku wartość produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca podregionu oświęcimskiego kształtowała się na poziomie 23321 zł, co stanowiło 75,5% średniej dla kraju i 88,2% przeciętnej dla Małopolski. W odniesieniu do 2006 roku poziom tego miernika wzrósł o 10,3%, natomiast w stosunku do roku 2004 – o 24,1%.

W latach 2004-2007 wśród podregionów Małopolski tylko w podregionie miasto Kraków odnotowano wyższy poziom produktu krajowego brutto na

1 mieszkańca, przekraczający przeciętną w kraju (w 2007 roku o 58,5%) oraz średnią dla województwa (w 2007 roku o 84,9%).

Udział podregionu oświęcimskiego w tworzeniu krajowej wartości dodanej brutto w 2007 roku wyniósł 1,3% oraz stanowił 17,0% wartości dodanej brutto województwa. W porównaniu do roku 2006 wartość dodana brutto podregionu oświęcimskiego zwiększyła się o 9,8%, a w stosunku do 2004 roku – o 22,2%.

Tabl. 6.7. Wartość dodana brutto (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007
OGÓŁEM w mln zł	10550	10994	11742	12897
Polska=100	1,3	1,3	1,3	1,3
Województwo=100	17,6	17,4	17,0	17,0
Rok poprzedni=100	104,3	104,2	106,8	109,8
Na 1 pracującego w zł	53665	56498	60369	64870
Polska=100	84,3	84,9	85,4	85,9
Województwo=100	98,5	99,2	97,7	99,0
Rok poprzedni=100	105,8	105,3	106,9	107,5

Źródło: *Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2007 r.*, GUS, US w Katowicach, Katowice 2009

W 2007 roku wydajność pracy, mierzona wartością dodaną brutto przypadającą na 1 pracującego w podregionie oświęcimskim wyniosła 64870 zł i stanowiła 85,9% średniej krajowej oraz 99,0% przeciętnej dla Małopolski. W porównaniu do 2006 roku poziom tego miernika wzrósł o 7,5%, a w stosunku do 2004 roku – o 20,9%. Większą wydajność pracy w Małopolsce odnotowano tylko w podregionie miasto Kraków, przekraczającą średnią krajową o 16,1% oraz przeciętną wartość dla województwa o 33,9%.

W latach 2004-2007 największy udział w generowaniu wartości dodanej brutto w podregionie oświęcimskim osiągały jednostki prowadzące działalność w zakresie przemysłu, a najmniejszy jednostki rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa; rybactwa. Jednostki działające w zakresie przemysłu w 2007 roku wypracowały 34,2% wartości dodanej brutto podregionu, tj. o 1,1 pkt proc. mniej niż w 2006 roku, ale o 1,2 pkt proc. więcej niż w 2004 roku. Duży udział w tworzeniu wartości dodanej brutto podregionu oświęcimskiego miały także jednostki handlu i napraw; hoteli restauracji; transportu, gospodarki magazynowej i łączności.

W strukturze wojewódzkiej wartości dodanej brutto w działalności przemysłowej jednostki podregionu oświęcimskiego wygenerowały 24,2% wartości, a łącznie z podregionem miasta Kraków, wypracowały ponad 60% przemysłowej wartości dodanej brutto Małopolski.

Tabl. 6.8. Wartość dodana brutto (ceny bieżące) według rodzajów działalności

LATA	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	Przemysł	Budow- nictwo	Handel i naprawy ^Δ ; hotele i restauracje; transport, gospodarka magazynowa i łączność	Pośrednictwo finansowe; obsługa nierucho- mości i firm ^Δ	Pozostała działalność usługowa
OGÓŁEM w mln zł						
2004	292	3485	579	2721	1340	2134
2005	297	3638	650	2851	1460	2099
2006	309	4143	680	2874	1537	2200
2007	364	4405	875	3251	1645	2357
Polska=100						
2004	0,7	1,7	1,3	1,2	0,9	1,4
2005	0,8	1,8	1,3	1,2	0,9	1,3
2006	0,8	1,8	1,2	1,1	0,9	1,3
2007	0,8	1,8	1,3	1,2	0,8	1,2
Województwo=100						
2004	16,0	24,7	15,8	15,7	13,5	16,5
2005	16,0	25,6	15,4	15,7	12,9	15,5
2006	16,0	24,9	14,5	14,6	12,6	15,6
2007	16,0	24,2	15,5	15,7	12,0	15,5
Podregion=100						
2004	2,8	33,0	5,5	25,8	12,7	20,2
2005	2,7	33,1	5,9	25,9	13,3	19,1
2006	2,6	35,3	5,8	24,5	13,1	18,7
2007	2,8	34,2	6,8	25,2	12,8	18,3

Ź r ó d ł o: *Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2007 r.*, GUS, US w Katowicach, Katowice 2009

ROZDZIAŁ 7. POWIATY PODREGIONU OŚWIĘCIMSKIEGO W 2008 R.

Podregion oświęcimski utworzono 1 I 2008 r., wraz ze zmianą Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych na poziomie podregionów (NTS 3), wprowadzoną Rozporządzeniem Rady Ministrów dnia 14 listopada 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573), zwiększającą liczbę podregionów w województwie małopolskim z trzech do pięciu. Obok podregionu oświęcimskiego powstały (lub zmieniły swoją dotychczasową strukturę) podregiony:

- ❖ krakowski
- ❖ m. Kraków
- ❖ nowosądecki
- ❖ tarnowski

Leżący w zachodniej części województwa małopolskiego podregion oświęcimski objął swym zasięgiem pięć powiatów: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, suski i wadowicki.

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Wśród powiatów podregionu oświęcimskiego największą liczbą ludności (według stanu w dniu 31 XII 2008 r.) charakteryzował się powiat wadowicki - 155,5 tys. mieszkańców, co stanowiło 24,6% ogółu populacji podregionu.

Tabl. 7.1. Stan i struktura ludności w 2008 r.

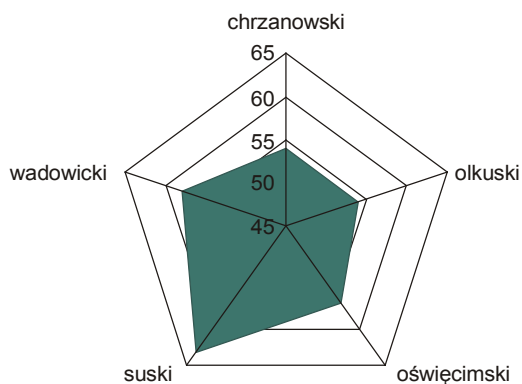
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	P O W I A T Y				
	chrzanowski	olkuski	oświęcimski	suski	wadowicki
Powierzchnia w km ² .	372	618	406	686	644
Ludność ogółem	127692	114013	153517	82597	155515
mężczyźni	61842	55515	74653	40854	76060
kobiety	65850	58498	78864	41743	79455
w wieku:					
przedprodukcyjnym	22505	20761	29248	18817	33750
produkcyjnym	82989	74118	98097	50748	98287
poprodukcyjnym ...	22198	19134	26172	13032	23478
Ludność na 1 km ²	343	184	379	120	242
Mediana wieku	39,6	39,0	38,3	35,2	35,6
Współczynnik feminizacji	106	105	106	102	104

Najwyższą gęstością zaludnienia w omawianym okresie cechował się powiat oświęcimski - 379 osób na km², a najniższy współczynnik obciążenia demograficznego wystąpił w powiatach chrzanowskim i olkuskim.

Wykr. 7.1. Współczynnik obciążenia demograficznego^a w 2008 r.

Stan w dniu 31 XII

^a Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Ź r ó d ł o: opracowanie własne US Kraków.

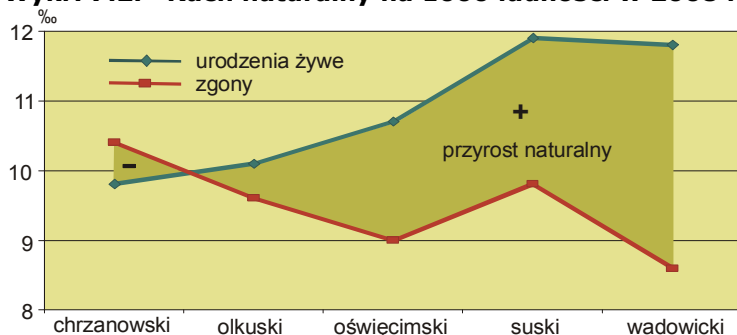
Współczynnik dynamiki demograficznej (liczba urodzeń na jeden zgon), jak również migracje są czynnikami mającymi bezpośredni wpływ na liczbę ludności i jej rozmieszczenie. Wielkość i kierunek migracji związane są najczęściej z rozwojem gospodarczym i ekonomicznym regionu. W 2008 roku w podregionie oświęcimskim dodatnie saldo migracji wystąpiło w powiecie suskim i wadowickim.

Tabl. 7.2. Ruch naturalny w 2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	P O W I A T Y				
	chrzanowski	olkuski	oświęcimski	suski	wadowicki
a – liczby bezwzględne					
b – podregion oświęcimski ogółem=100					
Małżeństwa	866	791	991	591	1086
b	20,0	18,3	22,9	13,7	25,1
Rozwody	229	179	271	61	180
b	24,9	19,5	29,5	6,6	19,5
Urodzenia żywe	1257	1161	1648	983	1836
b	18,2	16,9	23,9	14,3	26,7
Zgony	1337	1101	1382	808	1334
b	22,4	18,5	23,2	13,5	22,4
Przyrost naturalny	-80	60	266	175	502
Migracje ludności na pobyt stały:					
napływ	1157	964	1618	666	1401
b	19,9	16,6	27,9	11,5	24,1
odpływ	1294	1111	1694	606	1390
b	21,2	18,2	27,8	10,0	22,8
Saldo migracji stałej na 1000 ludności	-1,1	-1,3	-0,5	0,7	0,1

W roku 2008 pozytywne tendencje w ruchu naturalnym dają się zauważyć przede wszystkim w wymienionych wcześniej powiatach suskim i wadowickim, gdzie na 1000 ludności zanotowano największą liczbę małżeństw i wystąpił największy przyrost naturalny.

Wykr. 7.2. Ruch naturalny na 1000 ludności w 2008 r.

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Dane o pracujących (prezentowane według faktycznego miejsca pracy) obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, pracodawców i pracujących na własny rachunek, jak również osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów, członków spółdzielni produkcji rolniczej. Informacje o pracujących nie obejmują osób zatrudnionych w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz rolników indywidualnych.

W ujęciu terytorialnym 26,1% ogółu pracujących w podregionie oświęcimskim było zatrudnionych w powiecie oświęcimskim.

Tabl. 7.3. Rynek pracy w 2008 r.

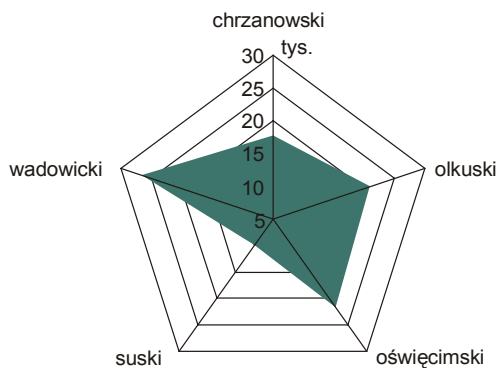
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	P O W I A T Y				
	chrzanowski	olkuski	oświęcimski	suski	wadowicki
Pracujący ogółem ...	25881	22419	30681	11625	26773
w tym kobiety.....	11626	10655	14743	6068	13823
sektor publiczny	11848	9485	13091	5542	8470
sektor prywatny	14033	12934	17590	6083	18303
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	135	112	453	74	216
Przemysł i budownictwo	13695	11935	15371	4832	12709
Usługi rynkowe	5750	4903	7521	2972	7122
Usługi nierynkowe	6301	5469	7336	3747	6726
Pracujący na 1000 ludności	203	197	200	141	172

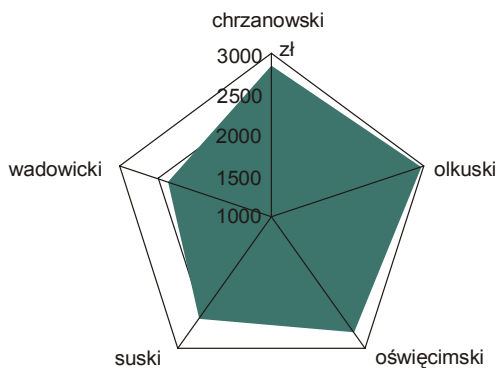
Wynagrodzenie wyższe niż przeciętne w podregionie odnotowano w trzech powiatach. Niższe płace otrzymywali pracujący w powiecie suskim i wadowickim.

Wykr. 7.3. Przeciętne miesięczne zatrudnienie i wynagrodzenia w 2008 r.

Przeciętne zatrudnienie w tys.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Biorąc pod uwagę poziom bezrobocia na koniec 2008 roku najkorzystniejsza sytuacja daje się zauważyć w powiecie suskim, gdzie udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 4,3%.

Tabl. 7.4. Bezrobocie rejestrowane w 2008 r.

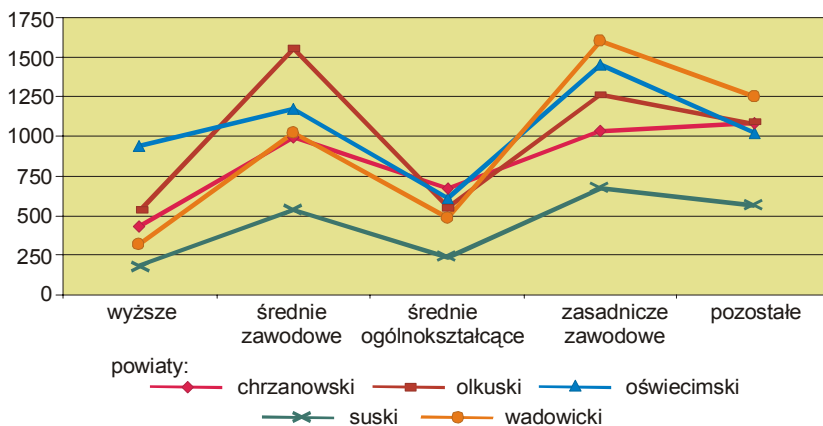
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	P O W I A T Y				
	chrzanowski	olkuski	oświęcimski	suski	wadowicki
Bezrobotni zarejestrowani	4217	4977	4751	2189	4689
w tym:					
kobiety	2639	2926	3111	1321	2800
dotychczas niepracujący	898	1347	736	511	961
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	179	271	104	14	18
posiadający prawo do zasiłku	516	709	937	550	990
do 25 roku życia	1103	1147	1155	617	1178
powyżej 50 roku życia	762	1008	874	393	949
bez kwalifikacji zawodowych	1103	1427	1117	521	1061
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	9,6	11,0	9,0	7,0	8,2
Oferty pracy	85	12	56	10	2

Ważną cechą określającą status bezrobotnych na rynku pracy oraz możliwości pozyskania pracy jest poziom wykształcenia. W końcu 2008 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy na terenie powiatów wchodzących w skład podregionu oświęcimskiego relatywnie najmniej osób legitymujących się wykształceniem wyższym odnotowano w powiecie suskim (8,4%).

Wykr. 7.4. Bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia w 2008 r.

Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

W końcu 2008 r. zasoby mieszkaniowe podregionu oświęcimskiego będące w posiadaniu spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, towarzystw budownictwa społecznego, osób fizycznych i pozostałych podmiotów wynosiły 201,9 tys. mieszkań. Powiat oświęcimski skupiał 1/4 wszystkich zasobów znajdujących się na omawianym terenie.

Tabl. 7.5. Infrastruktura komunalna w 2008 r.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	P O W I A T Y				
	chrzanowski	olkuski	oświęcimski	suski	wadowicki
Długość sieci w km:					
wodociągowej rozdzielczej	716,4	708,0	873,8	292,4	1044,2
kanalizacyjnej rozdzielczej	265,0	150,5	399,9	162,2	470,6
gazowej	750,6	815,2	1073,3	85,0	1592,2
Zużycie w gospodarstwach domowych (w ciągu roku):					
wody z wodociągów w dam ³	3784,7	2824,8	4807,1	694,0	3360,3
energii elektrycznej w GW·h	108,5	92,5	99,4	57,3	102,3
gazu z sieci ^a w hm ³	12,9	10,7	17,6	0,7	15,1
Ścieki odprowadzone ^b (w ciągu roku) w dam ³	4089,3	2230,0	3653,9	687,1	2921,8
Zasoby mieszkaniowe:					
mieszkania	43764	37909	50407	24359	45430
izby w tys.	166,8	150,4	197,1	102,6	187,4
powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	3058,0	2794,4	3785,7	2078,4	3824,5
przeciętna:					
powierzchnia użytkowa na 1 osobę w m ² ...	23,9	24,5	24,7	25,2	24,6
liczba osób na 1 mieszkanie	2,92	3,01	3,05	3,39	3,42

a W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami. **b** Do kanalizacji.

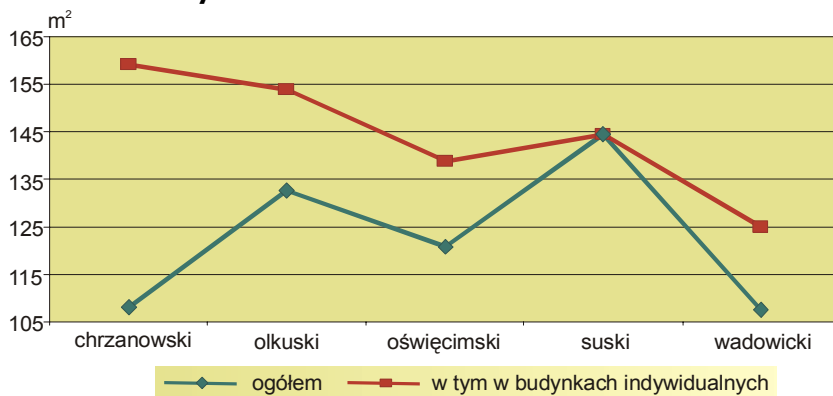
W 2008 roku na terenie podregionu oświęcimskiego oddano do użytkowania 1692 mieszkania o łącznej powierzchni 202,5 tys. m². W układzie przestrzennym przeszło 30% mieszkań oddanych do użytkowania znajdowało się na terenie powiatu wadowickiego.

Tabl. 7.6. Mieszkania oddane do użytkowania w 2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	P O W I A T Y				
	chrzanowski	olkuski	oświęcimski	suski	wadowicki
Mieszkania	307	227	371	264	523
Izby	1415	1261	1958	1516	2629
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	33192	30118	44799	38139	56285
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw	355	287	374	447	482

Biorąc pod uwagę strukturę własnościową mieszkań, we wszystkich powiatach dominowały mieszkania będące własnością osób fizycznych. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 119,7 m², a w budownictwie indywidualnym 140,4 m².

Wykr. 7.5. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w 2008 r.

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2004 przemysł obejmował działalność prowadzoną w zakresie trzech sekcji: górnictwo, przetwórstwo przemysłowe oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę. Produkcja sprzedana przemysłu podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,

w 2008 roku zamknęła się kwotą 12167,3 mln zł. Prawie 30% osiągniętej kwoty wypracowano na terenie powiatu oświęcimskiego.

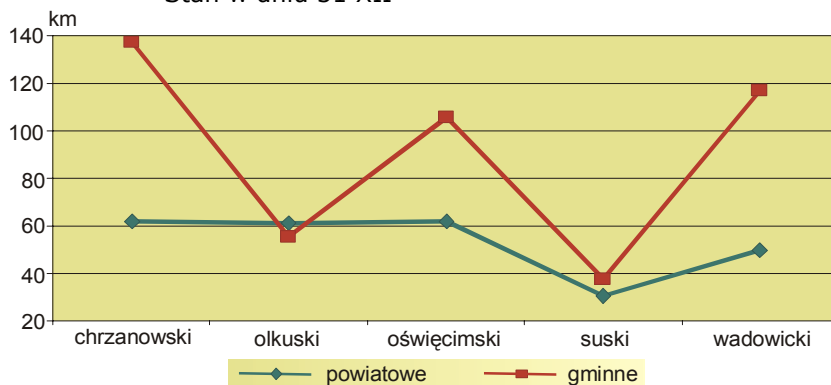
Tabl. 7.7. Potencjał gospodarczy w 2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	P O W I A T Y				
	chrzanowski	olkuski	oświęcimski	suski	wadowicki
Produkcja sprzedana przemysłu ^a (ceny bieżące):					
w mln zł	2774,1	2994,9	3547,4	915,5	1935,5
na 1 mieszkańca w zł	21731	26291	23134	11109	12481
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^{a b} (ceny bieżące):					
w mln zł	335,9	253,1	328,1	46,9	255,2
na 1 mieszkańca w zł	2631	2222	2140	569	1646
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach ^{a c d} (bieżące ceny ewidencyjne):					
w mln zł	5384,1	2549,8	3712,4	534,6	2000,1
na 1 mieszkańca w zł	42164	22364	24183	6473	12861

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
b Według lokalizacji inwestycji. **c** Stan w dniu 31 XII. **d** Według siedziby jednostki lokalnej.

Na koniec 2008 roku, według danych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, długość dróg powiatowych i gminnych w podregionie oświęcimskim wyniosła 3680,4 km. W układzie terytorialnym w przypadku dróg powiatowych najbardziej rozbudowaną sieć dróg miał powiat olkuski - 27,2% ogółu. Prawie 33% dróg gminnych znajdowało się na terenie powiatu wadowickiego.

Wykr. 7.6. Drogi publiczne na 100 km² powierzchni w 2008 r.
 Stan w dniu 31 XII

Ź r ó d ł o: opracowanie własne US Kraków.

Przedsiębiorczość to zorganizowany proces działań ukierunkowany w danych warunkach na wykorzystanie nowatorskiego pomysłu w celu generowania korzyści na rynku. Jako jeden z podstawowych warunków rozwoju społeczno-gospodarczego, odzwierciedla nie tylko kondycję gospodarki, ale także nastroje inwestorów, jak również określa możliwości prowadzenia działalności gospodarczej na danym terenie.

Według stanu w dniu 31 XII 2009 roku w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej REGON podregion oświęcimski skupiał 58,6 tys. podmiotów gospodarczych (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne), w tym 97,2% podmiotów sektora prywatnego. Na terenie powiatu wadowickiego zlokalizowanych było 26,3% ogółu jednostek.

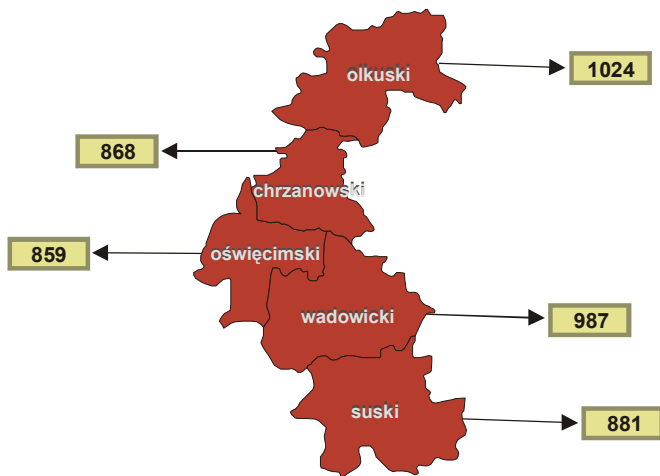
Tabl. 7.8. Podmioty gospodarki narodowej ^a w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	P O W I A T Y				
	chrzanowski	olkuski	oświęcimski	suski	wadowicki
Ogółem	11074	11662	13187	7292	15382
w tym sektor prywatny ..	10787	11356	12752	7049	14998
W tym:					
spółki handlowe	541	370	504	158	486
w tym z udziałem kapitału zagranicznego ..	57	34	66	23	66
spółki cywilne	992	1013	1208	483	1170
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	8549	9501	10176	6063	12674
Nowozarejestrowane ^b	998	967	1012	647	1286
Wyrejestrowane ^b	820	929	793	559	1041

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne. **b** W ciągu roku.

W końcu 2009 roku wskaźnik przedsiębiorczości w powiecie olkuskim ukształtował się na poziomie 1024 podmiotów na 1000 ludności, podczas gdy dla całego podregionu wyniósł on 925.

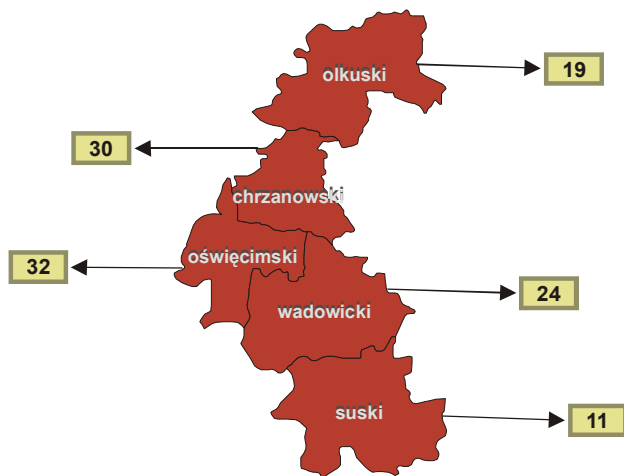
Wykr. 7.7. Wskaźnik przedsiębiorczości^a w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

a Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności.
Ź r ó d ł o: opracowanie własne US Kraków.

Największa koncentracja podmiotów gospodarki narodowej, wyrażająca się w ich liczbie na 1 km², wystąpiła na terenie powiatu oświęcimskiego, gdzie w 2009 r. na 1 km² przypadają 32 jednostki.

Wykr. 7.8. Koncentracja podmiotów gospodarki narodowej^a w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

a Podmioty gospodarki narodowej na 1 km².
Ź r ó d ł o: opracowanie własne US Kraków.

ROZDZIAŁ 8. Potencjał gospodarczy podregionów regionu południowego

W skład regionu południowego wchodzi dwa województwa: małopolskie z 5 podregionami (krakowskim, m. Kraków, nowosądeckim, oświęcimskim i tarnowskim) oraz województwo śląskie, w skład którego wchodzi 8 podregionów (bielski, bytomski, częstochowski, gliwicki, katowicki, rybnicki, sosnowiecki i tyski). Do porównania podregionu oświęcimskiego z innymi podregionami w 2008 roku wybrano 13 podregionów wchodzących w skład regionu południowego, pięć leżących na terenie województwa małopolskiego i osiem podregionów województwa śląskiego.

W wyniku zastosowania metody grupowania podregionów wyodrębniono możliwie najbardziej jednorodne skupiska podregionów pod względem podobieństwa w zakresie wewnętrznej struktury cech. Podregiony należące do tej samej grupy (skupiska) są do siebie zbliżone, a poszczególne skupiska możliwie najwyraźniej od siebie odległe.

Porównania podregionów dokonano za pomocą 10 cech diagnostycznych charakteryzujących się odpowiednią zmiennością i nie skorelowanych ze sobą:

- 1) nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł służące ochronie środowiska,
- 2) pracujący w przemyśle i budownictwie w % ogółu pracujących,
- 3) udział bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie bezrobotnych ogółem,
- 4) udział bezrobotnych zarejestrowanych w wieku do 25 lat w % bezrobotnych ogółem,
- 5) produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł,
- 6) nakłady inwestycyjne w przemyśle w % nakładów w przedsiębiorstwach ogółem (według lokalizacji inwestycji),
- 7) podmioty gospodarki narodowej w przemyśle w % podmiotów ogółem,
- 8) spółki z udziałem kapitału zagranicznego w % ogółu spółek handlowych,
- 9) drogi powiatowe i gminne na 100 km² w km,
- 10) wartość dodana brutto w 2007 r. (ceny bieżące) na 1 pracującego w zł.

Spośród cech diagnostycznych destymulantą (wzrost wartości cechy decyduje o gorszym poziomie rozpatrywanego zjawiska badanego podregionu) jest udział

bezrobotnych zarejestrowanych pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok w liczbie bezrobotnych ogółem oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w wieku do 25 lat w % bezrobotnych ogółem, pozostałe cechy zaklasyfikowano jako stymulanty (wzrost wartości cechy decyduje o lepszym poziomie rozpatrywanego zjawiska badanego podregionu).

W dalszej kolejności dokonano przekształceń normalizacyjnych w celu doprowadzenia cech do porównywalności i jednorodności.

W wyniku zastosowania grupowań podregionów (metoda Warda) pod względem podobieństwa wyodrębniono 4 skupiska:

Skupienie	Podregiony należące do skupienia
I	m. Kraków, katowicki, bielski
II	tyski, rybnicki, sosnowiecki, gliwicki
III	bytowski, częstochowski, oświęcimski
IV	krakowski, tarnowski, nowosądecki

Podregion oświęcimski mieści się w grupie 3 podregionów razem z podregionem bytowskim i częstochowskim wykazujących podobieństwo w zakresie wewnętrznej struktury cech. Dla tych trzech podregionów widoczne jest wyraźne zbliżenie dla większości cech. Nieco niższe w podregionie oświęcimskim w porównaniu z podregionem bytowskim i częstochowskim są następujące wskaźniki:

- nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł służące ochronie środowiska,
- spółki z udziałem kapitału zagranicznego w % ogółu spółek handlowych,
- wartość dodana brutto w 2007 r. (ceny bieżące) na 1 pracującego w zł.

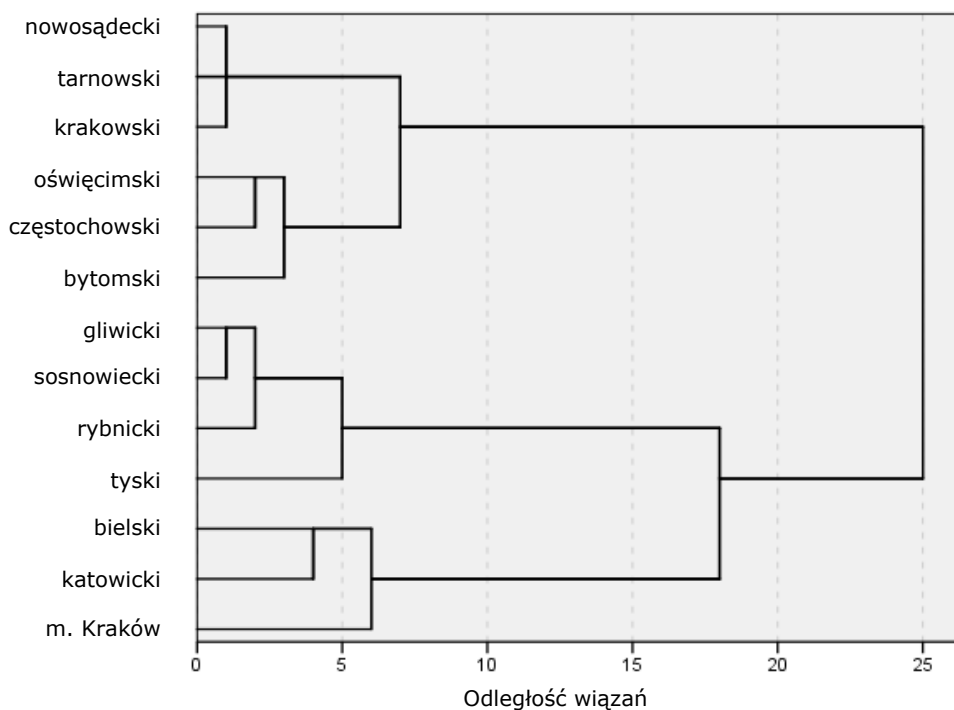
W zestawieniu z podregionem bytowskim i częstochowskim podregion oświęcimski cechuje niższy odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wśród ludzi młodych (do 25 lat).

Natomiast wyższe wartości osiągają wskaźniki:

- pracujący w przemyśle i budownictwie w % ogółu pracujących,
- nakłady inwestycyjne w przemyśle w % nakładów w przedsiębiorstwach ogółem (według lokalizacji inwestycji),
- drogi powiatowe i gminne na 100 km² w km.

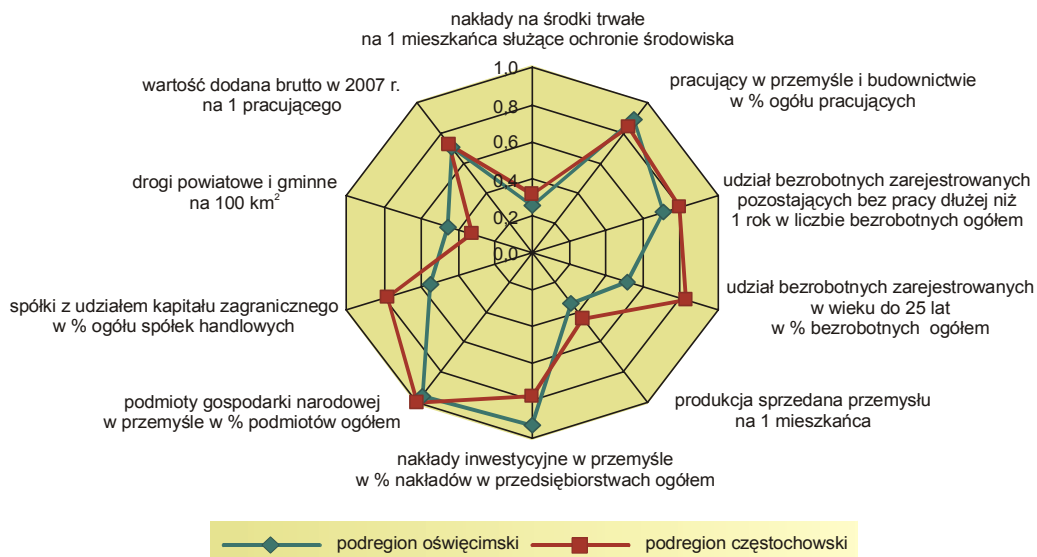
Wyniki grupowania przedstawiono na poniższym wykresie. Na osi poziomej odłożone są odległości podregionów. Przy każdym węźle, gdzie uformowało się nowe skupienie, można odczytać odległość, w której odpowiednie podregiony zostały powiązane ze sobą tworząc to skupienie.

Wykr. 8.1. DENDROGRAM GRUPOWANIA PODREGIONÓW METODĄ WARDA WEDŁUG WYBRANYCH CECH DIAGNOSTYCZNYCH

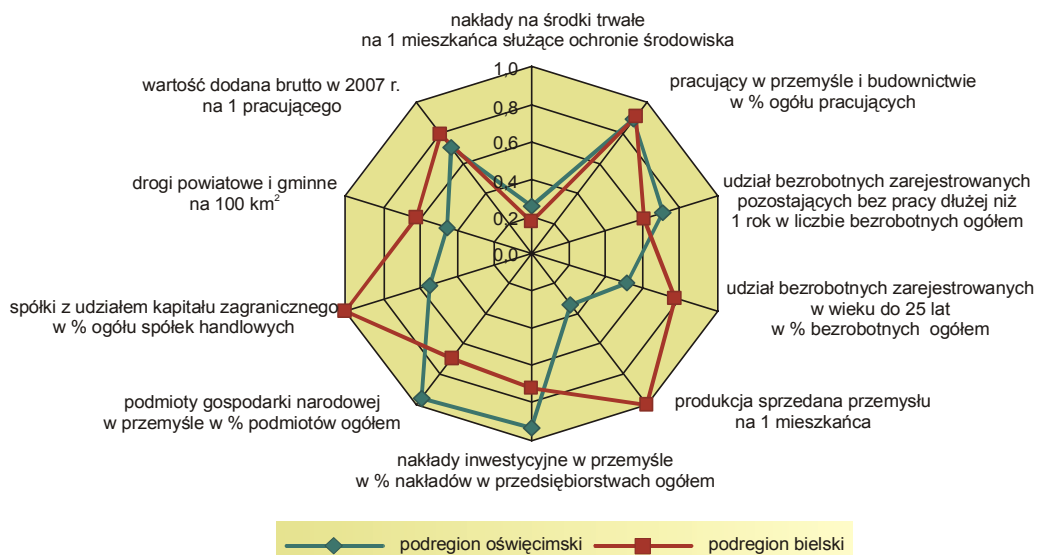

Źródło: opracowanie własne US Kraków, przy wykorzystaniu oprogramowania PASW Statistics 18

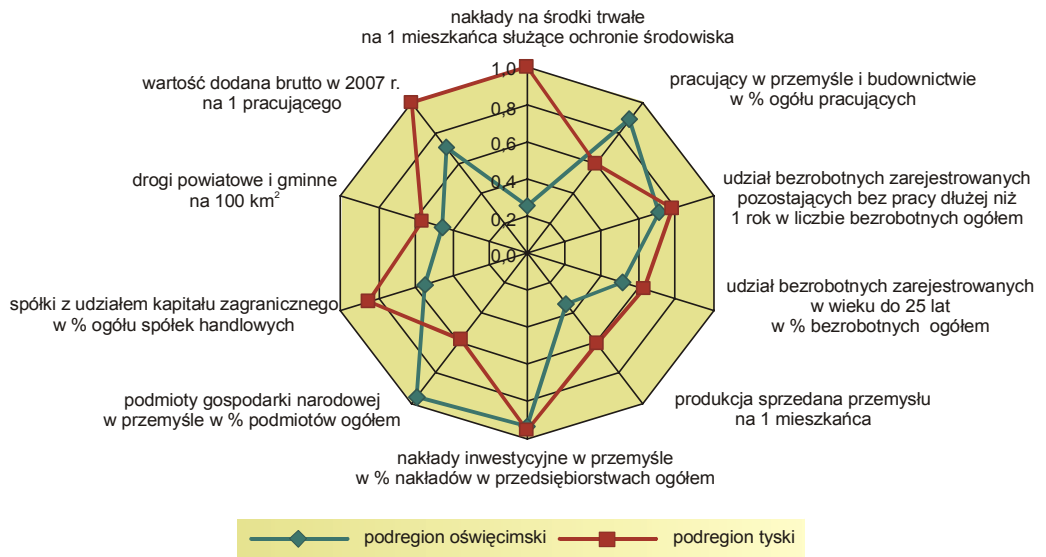
Wykr. 8.2. ZNORMALIZOWANE CECHY DIAGNOSTYCZNE W 2008 R.
(podregion oświęcimski i podregion częstochowski)

Wykr. 8.3. ZNORMALIZOWANE CECHY DIAGNOSTYCZNE W 2008 R.
(podregion oświęcimski i podregion bielski)

Wykr. 8.4. ZNORMALIZOWANE CECHY DIAGNOSTYCZNE W 2008 R.
(podregion oświęcimski i podregion tyski)

www.stat.gov.pl

www.spis.gov.pl

Powszechny Spis Rolny odbędzie się w dniach

1 IX – 31 X 2010 r.

(według stanu na dzień 30 czerwca 2010 r. o godz. 24:00)

Powszechny Spis Rolny 2010 to przeprowadzane na terenie całego kraju badanie, pozwalające opisać sytuację społeczną i gospodarczą polskiego rolnictwa.

Spis umożliwi m.in.:

zebranie aktualnych informacji o polskim rolnictwie

opisanie zmian, jakie zaszły w polskim rolnictwie od ostatniego spisu rolnego

w 2002 r. wykonanie zobowiązań międzynarodowych

Dane z PSR 2010 wpłyną na podejmowanie wielu decyzji, w tym oddziałujących bezpośrednio na obszar rolnictwa (polityka rolna, struktura agrarna, programy dotyczące rozwoju obszarów wiejskich)

Podstawą prawną przeprowadzenia PSR 2010 jest:

rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady(WE) nr 1166/2008 z 19 listopada 2008 r. oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 571/88 (Dz. U. UE nr L 321 z dnia 1 grudnia 2008 r.) oraz ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o powszechnym spisie rolnym 2010 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 126, poz. 1040),

Dane zbierane będą w następujący sposób:

- przed rozpoczęciem spisu formularze spisowe zostaną zasilone danymi pochodzącymi z systemów informacyjnych
- samospis internetowy (CAII) w dniach – 1 IX – 17 X;
- wywiad telefoniczny realizowany przez ankierów statystycznych (CATI) w dniach 8 IX–31 X
- wywiad realizowany przez rachmistrza spisowego (CAPI) w dniach 8 IX- 31 X

We wszystkich metodach zbierania danych wykorzystywany będzie formularz elektroniczny

Wszystkie dane osobowe oraz dane indywidualne, zbierane i gromadzone podczas prac spisowych, są poufne i podlegają szczególnej ochronie w ramach tajemnicy statystycznej

- Podczas trwania spisu będzie uruchomione call center, gdzie pod specjalnie wyodrębnionym numerem telefonu będzie można uzyskać informacje dotyczące spisu
- Pytania można zadawać na stronie internetowej www.stat.gov.pl, w części „pytania do GUS”
- Odpowiedzi na pytania dotyczące spisu udziela również Rzecznik Prasowy Prezesa GUS spis@stat.gov.pl ; rzecznik@stat.gov.pl